

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาเรื่องคำสืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง ทั้งเรื่องการสืม และเรื่องระบบเสียงในภาษาที่สืมสัมพันธ์ทั้ง 2 ภาษา เนื่องจากการวิจัยนี้จะศึกษาเสียงในภาษาทั้งในแนวตั้ง (diachronic studies) และในแนวนอน (synchronic studies) จึงจำเป็นต้องศึกษาระบบเสียงของภาษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับความเข้าใจวิวัฒนาการของเสียงและคำที่นำมาศึกษา นอกจากนี้แล้วการได้ศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้ได้รับความรู้ที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยนี้ได้ ในบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะเสนอการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 หัวข้อ คือ 1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสืม 2. ระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นใต้ปัจจุบัน 3. ระบบเสียงของภาษาเขมรปัจจุบัน 4. ระบบเสียงของภาษาเขมรโบราณ 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรในแง่มุมต่าง ๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสืม

จะกล่าวถึงเรื่องทฤษฎีการสืมใน 2 ประเด็นต่อไปนี้ คือ 1. คำจำกัดความของการสืม และ 2. แนวความคิดเกี่ยวกับการสืม

1. คำจำกัดความของการสืม ได้มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านให้คำจำกัดความของการสืมไว้ ในที่นี้จะยกมาเป็นตัวอย่างดังนี้

Arlotto(1972:184) ได้ให้คำจำกัดความของการสืมไว้ว่า "คือกระบวนการที่ภาษาภาษาหนึ่งหรือภาษาถิ่นหนึ่ง นำเอาส่วนของภาษาอื่นหรือภาษาถิ่นอื่นเข้ามารวมเข้ากับภาษาของตน " ...the process by which one language or dialect takes

and incorporates some linguistic element from another."

Crystal(1988:36) ให้คำจำกัดความของการยืมว่า เป็นรูปทางภาษาที่ภาษาหนึ่งหรือภาษาถิ่นหนึ่งรับเข้ามาจากภาษาอื่นหรือภาษาถิ่นอื่น รูปภาษาที่ยืมมาเรียกว่า "คำยืม" อย่างไรก็ตาม มีการยืมเสียงและโครงสร้างทางไวยากรณ์ด้วยเช่นกัน แต่น้อยกว่าการยืมคำ "...linguistic forms being taken over by one language or dialect from another, such borrowings are really known as "loan words", and several types have been recognized. Less common, sounds and grammatical structures, may be borrowed."

Bynon(1977:135) ได้อภิปรายว่าคำยืมในภาษาหนึ่ง ๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งไม่อาจถือได้ว่า เป็นส่วนของภาษาที่สืบทอดมาจากลักษณะดั้งเดิมของภาษานั้น ๆ และในขณะเดียวกัน หน่วยภาษาใหม่ดังกล่าวนี้ จะสัมพันธ์อย่างมีระบบกับหน่วยภาษาในภาษาฝ่ายที่ให้ยืม "Loan - words are innovations which cannot be accounted for in terms of inheritance and which can at the same time be systematically related to items in a donor language."

Gleason(1955:397) กล่าวว่า การยืมคือการจำลองหรือการลอกเลียนแบบส่วนของภาษา(linguistic item) จากผู้พูดของระบบภาษา(speech form) อื่นมา ตัวอย่างโดยทั่วไปที่สามารถพบได้โดยส่วนใหญ่คือ กรณีที่มีระบบภาษาแตกต่างกันอย่างค่อนข้างชัดเจน

Borrowing is just what its name implied—the copying of linguistic item from speakers of another speech form. The most evident instances are those in which the two forms of speech are quite different. (Gleason, 1955:397)

จากคำจำกัดความข้างต้นจะเห็นว่า การยืม หมายถึงการที่ภาษาหนึ่งรับเอาส่วน

ของภาษาอื่นเข้ามาใช้ ส่วนใหญ่จะเป็นการรับเอาคำมาใช้ อย่างไรก็ตามมีการรับเอาเสียง และโครงสร้างทางไวยากรณ์มาใช้ด้วยเช่นกัน แต่ในอัตราที่น้อยกว่า

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการอื่น

2.1 ความคิดเรื่องการสัมผัสภาษา

นักภาษาศาสตร์เชื่อว่าการอื่นเกิดจากการที่ภาษาตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ได้มาสัมผัสกัน กล่าวคือผู้พูดของสองภาษาได้มีโอกาสมาติดต่อกัน จึงได้เกิดการแลกเปลี่ยนทางภาษาหรือการสัมผัสกัน ในที่นี้จะนำแนวคิดของนักภาษาศาสตร์มาให้เห็นดังนี้

Wolff (1978) กล่าวว่ารูปภาษา (linguistic forms) ที่ภาษาหนึ่งยืมอีกภาษาหนึ่งไปนั้น นับเป็นที่มาของความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของการสัมผัสกันระหว่างภาษา เช่นรูปภาษาที่ยืมมาแสดงให้เห็นว่าระดับของยืมภาษาที่ยืมมา ครอบคลุมถึงปริมาณ (amount) และอัตรา (degree) ของทวิภาษา (bilingualism) ที่ใช้กันอยู่ ครอบคลุมถึง จุดประสงค์ของการอื่นหรือครอบคลุมถึงสถานะของทั้งภาษาที่ให้ยืม (donor language) และภาษาที่ยืมรูปภาษาอื่นมาใช้ (recipient language)

Crystal (1988:70) อธิบายว่า การสัมผัสภาษาเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาอย่างหนึ่งซึ่งเป็นสถานการณ์ของความต่อเนื่องกันทางภูมิศาสตร์ หรือความใกล้ชิดกันของกลุ่มสังคมระหว่างภาษาหรือระหว่างภาษาถิ่น สถานะที่ใกล้ชิดกันทั้งในแง่ภูมิศาสตร์และในแง่ของสังคมทำให้ภาษามีอิทธิพลต่อกัน ผลของสถานการณ์การสัมผัสภาษาอาจปรากฏออกมาในรูปของการเจริญเติบโตของภาษา รูปของคำยืม รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและวากยสัมพันธ์ หรือรูปแบบอื่นเกิดจากการผสมผสานกันของภาษา (mixed form of language) เช่นเกิดลักษณะภาษาที่เรียกว่าภาษาครีโอล (créole) และภาษาพิดจิน (pidgin) หรือมีทวิภาษาในรูปแบบต่าง ๆ

Weinreich (1968:3) ได้อธิบายถึงสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ทางสังคมและทาง

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสภาษาว่า ปัจจัยที่ทำให้ภาษาสัมผัสกันอาจเนื่องมาจากสิ่งต่อไปนี้ คือ 1. ความสะดวกของผู้พูดในการใช้ถ้อยคำโดยปกติทั่วไป รวมทั้งความสามารถของผู้พูดที่จะแยกสองภาษาออกจากกัน 2. ความมีทักษะสัมพันธ์ หรือความสามารถของผู้พูดในแต่ละภาษา 3. ความเป็นลักษณะพิเศษของประเด็นหรือของคู่สนทนาในการใช้ภาษา 4. วิธีการเรียนรู้แต่ละภาษา 5. ทักษะที่มีต่อแต่ละภาษาไม่ว่าในแง่ส่วนบุคคลหรือแบบแผนทางสังคม 6. ความมีศักดิ์ศรีของภาษา 7. ทักษะที่มีต่อแบบแผนที่คาดหวัง (stereotyped attitude) ต่อแต่ละภาษา 8. ทักษะที่มีต่อวัฒนธรรมของชุมชนของแต่ละภาษา 9. ทักษะที่มีต่อสภาวะสองภาษาของผู้พูดเอง 10. ขนาดของกลุ่มสภาวะสองภาษา และความเป็นเอกภาพหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรม 11. สังคมของกลุ่มสภาวะสองภาษานั้น ๆ และ 12. ความอดทนได้น้อยเพียงใด (tolerance or intolerance) ของคู่สนทนาต่อการนำลักษณะภาษาที่ต่างกันมาปะปนกันในขณะที่พูด อันเป็นความรู้สึกว่าเป็นการทำให้ภาษาไม่ถูกต้องเป็นต้น

Weinreich (1968:7) ได้กล่าวถึงข้อสันนิษฐานของทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์กลุ่มโดยตรงที่ว่า ถ้อยคำใด ๆ ที่มนุษย์กล่าวออกมาย่อมเป็นของภาษาใดภาษาหนึ่ง "...every speech event belongs to a definite language." และ Weinreich ยังได้ให้ทัศนะว่าส่วนที่ไม่ใช่ของภาษานั้นอาจถูกแยกออกไปเป็นลักษณะภาษาส่วนที่ซึมเข้ามา

Jeffers และ Lehiste (1982:138) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาที่มีพื้นฐานมาจากการสัมผัสภาษาคือการซึม "...the general term for language change due to language contact is borrowing." Jeffers และ Lehiste ถือว่าการซึมอันหมายถึงการรับเอาลักษณะของภาษา หรือภาษาอื่นเข้ามา นั้น เป็นกระบวนการแทรกแซงทางภาษา (interference) และได้อธิบายว่าการแทรกแซงดังกล่าวนี้ อาจเกิดได้ในทุกระดับของภาษาอันได้แก่ ระดับสัทศาสตร์และระดับสัทวิทยา ระดับคำ ระดับวากยสัมพันธ์ และระดับความหมาย ส่วน Bynon (1977) อธิบายว่าความคิดเรื่องการสัมผัสภาษานี้มีความหมายกว้าง กล่าวคือไม่ได้หมายถึงแต่เพียงว่าเป็นการสัมผัสกันของภาษาที่อยู่บนพื้นที่ใกล้เคียง (geographical proximity) เท่านั้น แต่หมายถึงการสัมผัสกันอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ทางการค้าและความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในรูปแบบอื่น ๆ ในอัตราที่ต่าง ๆ กันออกไปอีกด้วย

รูปแบบที่เด่นชัดที่สุดของการสัมผัสภาษาคือสภาวะที่สัมผัสกันระหว่างผู้ผลิต หรือผู้ขนส่งสินค้า ในชุมชนหนึ่งกับลูกค้าซึ่งอยู่ในพื้นที่ภาษาในอีกพื้นที่หนึ่ง เช่น ชื่อสิ่งของที่มีการค้าขายระหว่าง ชาติ อันได้แก่คำ "tea, coffee, tobacco" ใดกลายเป็นส่วนหนึ่งในภาษาของผู้บริโภค ไปเป็นต้น นอกจากนั้นเขาเชื่อว่าการสัมผัสภาษานั้น ไม่อาจหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางวัฒนธรรม (cultural contact) ได้ โคซอติบาสว่าคลังศัพท์ (lexicon) เป็นส่วนของภาษาที่สะท้อน ให้เห็นวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาได้ใกล้ชิดที่สุด

Jeffers และ Lehiste (1982:147) ยังได้อธิบายว่า ส่วนใหญ่แล้วคำยืมจะ กลมกลืนเข้ากับระบบเสียงและระบบคำของภาษาฝ่ายที่ยืมโดยสิ้นเชิง นั่นคือในเบื้องต้นนั้นคำ ยืมอาจเข้าผสมกับภาษาที่ยืมคำมาเพียงบางส่วนหรือทั้งหมด หมายความว่าเสียงที่ไม่คุ้นเคยจะ ถูกแทนที่ด้วยเสียงในภาษาฝ่ายยืมที่มีลักษณะคล้ายที่สุด โครงสร้างพยางค์ และโครงสร้างคำ ของภาษาฝ่ายยืมจะถูกประยุกต์ใช้กับคำที่ยืมมา คำดังกล่าวจะได้รับความหมายทางไวยากรณ์ของ ภาษาฝ่ายยืม สิ่งสำคัญอีกข้อหนึ่งคือคำยืมจะหยุดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงรวมกับภาษาเดิม ณ จุดของเวลา ที่คำยิมนั้นถูกยืมไปและจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงร่วมกับภาษาฝ่ายยืม ณ เวลาที่ถูกยืมเข้ามาเช่นเดียวกัน

Weinreich (1968:1) ยังได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่เกิดจากการ สัมผัสภาษาว่าลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากจตุรรม (Norm) ไม่ว่าจะ เป็นของภาษาฝ่ายยืมหรือของ ภาษาฝ่ายให้ยืมที่เกิดขึ้น ในถ้อยคำของผู้มีสภาวะสองภาษา (bilinguals) เรียกว่าปรากฏ การณ์ของการแทรกแซง (interference phenomena) การแทรกแซงนี้ มีนัยสำคัญถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการจัดเสียใหม่ (rearrangement) ของโครงสร้างภาษา อันเนื่อง มาจากการเข้ามาของลักษณะบางอย่างของภาษาอื่น เช่น มีการเปลี่ยนแปลงของระบบเสียง เปลี่ยนแปลงในระบบคำ และเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์

Vogt (1949) ซึ่งอ้างถึงใน Weinreich (1968) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ยอมรับถึงการ เปลี่ยนแปลงในระบบภาษาเมื่อมีการสัมผัสภาษา เขากล่าวว่าไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในแง่ เพิ่มพูนหรือลดลงก็ตามย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปของความต่าง ของหน่วยเสียงแต่ละหน่วย (distinctive opposi-

tion) ของระบบเดิม การยอมรับว่า การเพิ่มลักษณะใดลักษณะหนึ่งเข้าไปในระบบใดระบบหนึ่งอย่างง่าย ๆ โดยไม่มีผลเกิดขึ้นตามมาต่ออย่างใดนั้น เท่ากับเป็นการทำลายความเชื่อเรื่องระบบ

จากแนวทฤษฎีที่ Jeffers และ Lehiste (1982) อธิบายไว้ดังได้ยกมาข้างบนนี้ สามารถเป็นแนวทางให้กับการศึกษาคำสืมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ได้ กล่าวคือประการแรกคำสืม สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์อย่างมีระบบระหว่างคำสืมนั้นกับคำเขมรปัจจุบันที่สัมพันธ์กัน หมายความว่าทั้งคำสืมและคำเขมรปัจจุบัน มีต้นมาจากคำเขมรดั้งเดิมคำเดียวกัน โดยที่คำสืมอาจเปลี่ยนแปลงเสียงบางเสียงให้เข้ากับระบบของภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วนภาษาเขมรปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปในอีกทิศทางหนึ่งเช่นคำสืมภาษาเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้มีเสียงพยัญชนะท้าย n แต่คำเขมรปัจจุบันเป็น $-l, -p, -r$ เป็นต้น

2.2 หลักเกณฑ์ในการนิยามและนิสัจนคำสืม

หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ตัดสินว่า คำที่คล้ายคลึงกันในแต่ละภาษาดังกล่าวนั้นเป็นคำร่วมเชื้อสายกันหรือเป็นคำสืมที่ภาษาหนึ่งสืมมาจากภาษาต่างตระกูลก็คือ การค้นหาว่าคำเหล่านั้นมีชื่ออยู่ในภาษาใดตระกูลใดบ้าง เพื่อนำผลการค้นคว้านั้นมาตัดสินที่มาของคำ กล่าวคือหากได้ศึกษาพบว่าคำนั้น ๆ ปรากฏในภาษาดัง ๆ ที่เป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน และไม่มีใช้ในภาษาตระกูลอื่น ๆ ก็แสดงว่าคำเหล่านั้นเป็นคำร่วมเชื้อสายกัน แต่หากพบว่าคำนั้น ๆ ไม่ปรากฏว่ามีใช้ในภาษาร่วมเชื้อสายภาษาใด ๆ เลย แต่มีใช้ในภาษาต่างตระกูล ก็น่าจะเชื่อได้ว่ามีการสืมคำมาจากภาษาต่างตระกูลซึ่งเกิดจากการสัมผัสภาษา และจะต้องทำการศึกษาต่อไปอีกว่า คำเหล่านั้นมาจากภาษาใด ตระกูลใด

ในบางครั้งเป็นการยากที่จะตัดสินว่าคำที่ภาษา 2 ภาษามีร่วมกันนั้น มาจากภาษาใด หมายความว่าลักษณะของคำที่ 2 ภาษามีร่วมกันนั้นเหมือนกัน ไม่อาจทราบได้ว่า ภาษาใดเป็นฝ่ายสืม ภาษาใดเป็นฝ่ายให้สืม หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเราไม่อาจทราบทิศทางของการสืมได้ นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้แนวความคิดไว้ดังนี้

Lehmann(1962:212) กล่าวว่ารูปแบบของศัพท์และไวยากรณ์ (vocabulary and grammatical patterns) ของภาษาหนึ่ง ๆ นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ส่วนที่เป็นเนื้อแท้ที่มีมาแต่ดั้งเดิมของภาษานั้น (native elements) กับส่วนที่ภาษานั้น สืบมาจากภาษาอื่น (borrowed elements) ฉะนั้นการจะตอบคำถามว่า ภาษาใดเป็นฝ้าย ไรหิมและภาษาใดเป็นฝ้ายหิม ก็คือการทำที่เราจะต้องค้นหาว่า รูปภาษารูปใดบ้างที่เป็นรูปภาษา ดั้งเดิม และรูปภาษาใดบ้างไม่เป็นรูปภาษาที่เป็นเนื้อแท้ที่ปรากฏมาแต่ดั้งเดิมของภาษานั้น และสืบค้นต่อไปว่า รูปภาษาที่สืบมานั้น เป็นลักษณะดั้งเดิมของภาษาคู่กรณีหรือไม่อย่างไร

Gleason(1955:397) ได้ให้ทัศนะว่า ในบางครั้งคำหิมจะยังคงรักษาลักษณะเดิม ของมันไว้ซึ่งคนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาของคำหิมนั้นสามารถสังเกตเห็นได้ โดยเขาได้ยกตัว อย่าง กรณีของ การที่ภาษาอังกฤษแบบอเมริกันได้ยืมคำ "bwana" จากภาษา Swahili ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าคำดังกล่าวไม่ใช่คำในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เนื่องจากคำดังกล่าว นี้มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะควบกล้ำ /bw-/ ซึ่งในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันไม่มีพยัญชนะควบ กล้ำดังกล่าว อย่างไรก็ตาม Gleason กล่าวว่าคำหิมมักถูกทำให้มีลักษณะคล้ายตามแบบอย่าง ทางเสียงหรือคำของภาษาที่เป็นฝ้ายหิม ในกรณีนี้เราจะทราบที่มาของคำได้จากการศึกษาประ วัติของคำ (etymology) สำหรับ Hockett(1958) นั้นมีความเห็นสอดคล้องกับ Gleason ที่ว่าเราอาจทราบที่มาของคำ ได้จากการศึกษาประวัติคำ นอกจากนั้นแล้วเขายังเสนอว่าเรา อาจศึกษาได้จากประวัติของภาษาเองด้วย

Anttila(1972:185-80) เป็นผู้ที่หนึ่งที่ได้ชี้แนะแนวการศึกษาทิศทางของการหิม หรือที่มาของคำหิมไว้อย่างชัดเจนซึ่งพอจะนำมาให้เห็นได้ดังนี้คือ 1. สังเกตจากเสียงปฏิภาค หมายถึงการนำเสียงปฏิภาคจากคำหิม ที่สัมพันธ์กันมาเทียบดู เพื่อให้รู้ว่าคำหิมดังกล่าวนั้นถูก สืบมาจากภาษาใด 2. สังเกตจากระบบหน่วยคำและวากยสัมพันธ์ Anttila กล่าวว่า ถ้า คำ ๆ หนึ่งเกิดในภาษา 2 ภาษา ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายและเมื่อพิจารณาแล้ว ปรากฏว่าคำ ๆ นั้นไม่สามารถวิเคราะห์ แยกและในแง่ไวยากรณ์ได้ในภาษาหนึ่ง แต่กลับ สามารถวิเคราะห์ว่าเป็นคำประสม หรือเป็นรูปที่เกิดจากระบวนการสร้างคำทางไวยากรณ์ ในอีกภาษาหนึ่ง กรณีเช่นนี้ เป็นการชัดเจนว่าคำ ๆ นั้นเป็นคำหิมในภาษาที่ไม่อาจอธิบายหรือ

วิเคราะห์ได้ 3. ซึ่งเกิดจากความหมายของคำ เขากล่าวว่าในบางครั้ง ความหมายของคำสามารถบอกทิศทางของการยืมได้ แม้ที่เราไม่อาจเข้าใจระบบหน่วยคำของภาษานั้น ๆ ได้ก็ตาม Anttila ได้ยกกลุ่มคำที่เกิดขึ้นทั้งในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันและในภาษาอินเดียนต่าง ๆ มาเป็นตัวอย่าง เพื่อแสดงว่าคำเหล่านั้นถูกยืมมาจากภาษาอินเดียนโดยอาศัยการสังเกตจากความหมายเช่น wigwam, moccasin, squaw และการที่คำอธิบายศัพท์เหล่านั้นใช้ว่าบ้านชาวอินเดียน, รองเท้าชาวอินเดียน และ ผู้หญิงชาวอินเดียนตามลำดับ ย่อมแสดงว่าที่มาของคำเหล่านั้นมาจากภาษาอินเดียน

นอกจากวิธีดังกล่าวข้างต้นแล้วเราอาจทราบทิศทางของการยืมจากการค้นหาคำในภาษาลูกที่ทั้ง 2 ฝ่ายเป็นสมาชิกอยู่ กาญจนา (2501-2) ได้ให้เกณฑ์ในการตัดสินคำยืมเขมรในภาษาไทยมาตรฐานว่าต้องอาศัยความรู้ทางนิรุกติศาสตร์เข้าช่วย เป็นต้นว่าคำไทยเป็นคำในภาษาตระกูลคำโดด แต่ลักษณะคำในภาษาเขมร แม้ว่าโดยรูปจะมีลักษณะเป็นพยางค์ในภาษาคำโดดคือไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเมื่อเข้าประโตคณแล้วก็ตาม แต่มีการแผลงคำด้วยการเติมคำเติมหน้าหรืออุปสรรค (prefix) และหน่วยเติมกลาง (infix) อย่างรูปลักษณะของตระกูลภาษาคำติดต่อ จึงทำให้มีหลายพยางค์มากกว่าคำไทยโดยปกติ กาญจนากล่าวว่าการสืบค้นคำทำได้ยากเพราะคำเหล่านี้เมื่อตกมาเป็นคำไทยแล้ว ส่วนมากได้ดัดแปลงรูปและเสียงไปตามอักษรวิธีและระบบเสียงในภาษาไทยเพื่อสะดวกแก่การใช้ นานเข้าก็กลายลักษณะเป็นคำไทยโดยสมบูรณ์ที่ใช้กันอยู่ตามปกติ จึงอาจทำให้เข้าใจผิดว่าคำนั้นเป็นคำในภาษาไทยมาแต่เดิมก็ได้ อย่างไรก็ตาม กาญจนาได้ให้เกณฑ์การสังเกตคำยืมเขมรไว้ดังนี้ 1. เท่าที่สอบสวนได้ปรากฏว่าเป็นคำที่ไม่มีอยู่ในภาษาไทยเดิม เช่นในภาษาถิ่นของไทย เป็นต้น 2. เป็นคำพ้องกับคำภาษามอญ อันเป็นภาษาตระกูลเดียวกัน 3. เป็นคำควบกล้ำโดยเฉพาะที่ควบกับพยัญชนะอื่นนอกจากตัว ร, ล, ว เป็นคำมากของคำหรือคำแผลงซึ่งไม่มีอยู่ในลักษณะของคำไทยถิ่นต่าง ๆ ในปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ 4. ซึ่งเกิดจากคำที่มาใช้เป็นคำซ้อนในภาษาไทย

นอกจากนั้นอาจจะสังเกตจากอักษรวิธีและระบบเสียงของภาษาดังเช่น Kanchara Nacaskul (1962) ได้เสนอแนวทางพิจารณาว่า คำที่มีใช้ร่วมกันในภาษาไทยและเขมรนั้นควรจะเป็นคำยืมภาษาใดดังนี้ 1. ตามอักษรวิธีเขมรเสียงพยัญชนะต้น /๓/, /๗/ และ /ล/

เมื่อนำเสียงสระอโหสจะ จะเขียนด้วยพยัญชนะ ม,ณ,น ตามลำดับ แต่เมื่อปรากฏว่าในภาษาเขมร เขียนเป็น หม,หน,หล หรือ ม,น,ล คำที่ปรากฏอยู่ในภาษาเขมรเหล่านั้น น่าจะสืบไปจากไทย 2. พยัญชนะต้นภาษาเขมรไม่มีหน่วยเสียง /f/ เมื่อสืบคำจากไทยไปจะเขียนด้วย หว ฉะนั้นคำเขมรที่เขียนด้วย หว จึงเป็นคำที่สืบไปจากภาษาไทย 3. ภาษาเขมรมี /khl-/ ในขณะที่ภาษาไทยมี /khl-/ และ /kl-/ ฉะนั้นคำที่ภาษาไทยเป็น /kl-/ แต่ในเขมรเป็น /khl-/ จึงน่าจะเป็นคำที่เขมรสืบไปจากภาษาไทย 4. คำที่ในภาษาไทยและภาษาเขมรใช้ร่วมกัน แต่ในภาษาไทยคำดังกล่าวมีรูปวรรณยุกต์ตามหลักเกณฑ์ทางเสียง ซึ่งให้เห็นว่าคำนั้น สืบไปจากภาษาไทย

การที่ได้ค้นพบว่า ลักษณะบางอย่างมีความถี่ในการเกิดน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะอื่น ๆ ก็ทำให้สันนิษฐานได้ว่าเป็นลักษณะที่สืบมาจากภาษาอื่นเช่น Sakamoto(1977) ได้ทำการศึกษาเสียงสระ ฮอ ในคำภาษาเขมร โดยศึกษาจากคำในพจนานุกรม A Concise Cambodian-English Dictionary ของ Jacob (1974) พบว่ามีคำที่มีเสียง ฮอ อยู่เพียง 26 คำ เขาได้รวบรวมคำจากที่อื่นเพิ่มเติมอีกรวมทั้งสิ้นเป็น 40 คำ จากการศึกษาพบว่า 1. คำเหล่านี้เป็นคำที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับคลังคำทั้งหมด 2. ไม่อาจสืบหาคำเหล่านี้ได้ในภาษาเขมรโบราณ 3. คำเหล่านี้สัมพันธ์กับคำในภาษาไทย เวียดนาม และ สันสกฤต ดังนั้นหากถามโดยสรุปว่าเสียงสระ ฮอ ในภาษาเขมร เป็นเสียงสระที่ถูกสืบมาจากภาษาอื่น หลังยุคเขมรโบราณ

อนึ่งหลักฐานทางด้านตัวเขียนในจารึก หรือเอกสารโบราณ ก็อาจคลี่คลายปัญหาเรื่องทิศทางการสืบทอดได้ ดังที่ Uraisri Varasarin(1984) ได้นำมาเป็นเกณฑ์หนึ่งในหลาย ๆ เกณฑ์เพื่อตัดสินว่าเป็นคำสืบทอดในภาษาไทยมาตรฐาน เกณฑ์ของ Uraisri มีดังนี้

ถ้าพบว่าคำที่สงสัยมีปรากฏอยู่ในจารึกเขมรโบราณ ที่มีหลักฐานบอกเวลาไว้แน่นอน อยู่ระหว่างศตวรรษที่ 7 ถึง 11 จะตัดสินว่าเป็นคำดั้งเดิมของเขมร คำเหล่านี้อาจถูกสืบทอดเข้ามาในภาษาไทยราวศตวรรษที่ 11 โดยประมาณ ที่จริงแล้วไม่อาจเป็นไปได้ว่าคำจารึกเขมร

โบราณ ในราวศตวรรษที่ 7 ถึง 10 จะเป็นคำดั้งเดิมของไทยที่ถูกเขมรยืมไป เนื่องจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสังคมทำให้ทราบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยปรากฏอยู่ในอินโดจีนแถบตอนกลางไม่ก่อนศตวรรษที่ 11 แม้จะมีการยอมรับกันว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยได้เข้ามาก่อนหน้าศตวรรษที่ 11 เล็กน้อยก็ตาม แต่ก็เชื่อว่ากลุ่มดังกล่าวไม่น่าจะมีจำนวนมากและมีอิทธิพลถึงกับที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเขมรจะยืมเอาศัพท์ไทยไปใช้ได้

ถ้าคำที่สงสัยมีปรากฏในจารึกเขมรหลังศตวรรษที่ 11 จำเป็นต้องวิเคราะห์ในเบื้องต้นเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นคำที่ไทยยืมเขมรหรือเขมรยืมไทย ในทางประวัติศาสตร์นั้นเชื่อว่าในราวศตวรรษที่ 11 ชาติไทยมีจำนวนมากขึ้น มีการก่อตั้งชุมชนที่ชัดเจน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นประเทศไทยและอยู่ร่วมเคียงข้างกับกลุ่มเขมร เป็นไปได้ว่าวัฒนธรรมเขมร ภาษาเขมรอาจถูกยืมเข้ามาในภาษาไทย ดังนั้นก่อนตัดสินใจว่าเป็นคำยืม จำต้องดูว่าคำที่สงสัยนั้นมีโครงสร้างทางเสียง หรือระดับคำสอดคล้องกับภาษาเขมรหรือไม่ หากเห็นว่าสอดคล้องกันก็จะถือว่าเป็นภาษาเขมร หากไม่สอดคล้องก็จะสอบสวนประวัติคำโดยศึกษาภาษากลุ่ม มอญ-เขมร ใต้กับภาษามอญ บาสันาร์ สเดียง เป็นต้น

Uraisri (1984:20) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าต้นกำเนิดอันเป็นรากของคำที่เกิดจากกระบวนการสร้างคำ (mots dérivés) มีส่วนสำคัญยิ่งในการนำมาตัดสินใจตัดสินคำยืม ฉะนั้นคำที่เกิดจากกระบวนการสร้างคำเหล่านี้ ซึ่งอาจเกิดจากการซ้ำคำ (redoublement) หรือเกิดจากการเติมหน้าหรือเติมหน้าที่มีพยัญชนะต้นที่ฐานเพดานอ่อน (préfixe vélaire) จำต้องได้รับการตรวจสอบโดยนำศัพท์นั้น ๆ มาศึกษาด้วยระเบียบวิธีการเปรียบเทียบ (l'étude comparative) ทั้งในส่วนของตัวเอง และในส่วนของตัวเอง ภาษาเขมร ถ้าพบว่ารากศัพท์เป็นของภาษาเขมร ก็ตัดสินได้ว่าเป็นคำยืมเขมร แต่ถ้าไม่แน่ใจได้ว่ารากศัพท์เป็นของภาษาไทย อาจเป็นไปได้ว่า คำดังกล่าวไม่ใช่คำที่ไทยยืมจากเขมรทั้งนี้เนื่องจากได้เคยพบว่า ผู้พูดภาษาไทยได้ยืมกรรมวิธีในการสร้างคำของเขมรมาใช้กับรากศัพท์ของไทย ตัวอย่างเช่น หากพบว่ารากศัพท์เป็นของภาษาเขมร ก็มีโอกาสสูงที่คำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์จะเป็นคำยืมเขมร เช่น kom:ət 'เกิด' - kwə:nə:ət 'การเกิด' แต่หากรากศัพท์เป็นของภาษาไทยและคำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์มีปรากฏเฉพาะในภาษาไทย ก็มีโอกาสสูงที่คำที่

เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์นั้นเป็นคำไทยไม่ใช่คำขีมเขมร เช่น sia:ŋ 'เสียง' - samnia:ŋ 'สำเนียง' เป็นต้น

อย่างไรก็ตามอาจมีกรณีที่ซับซ้อนกว่าที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือหากรากศัพท์เป็นของภาษาไทย แต่คำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์มีปรากฏทั้งในภาษาไทย และภาษาเขมร กรณีเช่นนี้มีความเป็นไปได้ 2 กรณีคือ 1. เป็นคำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์ที่สร้างขึ้นเองในภาษาไทย 2. คนเขมรยืมรากศัพท์ไทยเข้าไปและได้สร้างคำจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์ขึ้นเองภายในภาษาเขมร เมื่อพบกับปัญหาดังกล่าว Uraisri กล่าวว่าเราไม่มีวิธีที่จะตัดสินต้นกำเนิดของคำที่เกิดจากกรรมวิธีทางไวยากรณ์ นั้นได้เลย

ชื่อพืช ผัก หรือสัตว์ ที่มีหน้าอเต็มหน้าศัพท์ k หรือ t ซึ่งเขียนเป็น กระ- กะ- ตระ- ตะ- ต้องมีการตัดสินใจโดยระเบียบวิธีการเปรียบเทียบเพราะคำพวกนี้อาจมาจากเขมรหรือไทยก็ได้ มีผู้อธิบายว่าหน้าอเต็มหน้าศัพท์เหล่านี้มาจากภาษาไทย(นักไวยากรณ์ไทยอธิบายว่า แต่เดิมคำเหล่านี้เป็นคำไทยโบราณที่เป็นคำประสมแสดงชื่อต้นไม้ ชื่อสัตว์หรือชื่อนก และเนื่องจากคำประสมดังกล่าวได้มีการกร่อนคำและมีการเชื่อมเสียง (liaison) ของพยัญชนะท้ายของคำบ่งบอกกลุ่มพืช ชื่อสัตว์ หรือชื่อนก นั้น ในภาษาปัจจุบันจึงกลายเป็นหน้าอเต็มหน้าศัพท์โดยผ่านกระบวนการดังนี้ คือ ก) ต้น + ชื่อต้นไม้ = ตะ + ชื่อต้นไม้ ข) นก + ชื่อนก = นก + กะ + ชื่อนก (เนื่องจากการเชื่อมเสียง ตัว ก ไปยังพยางค์หลังซึ่งเป็นชื่อนก) ต่อมาคำว่า นก หายไป แต่ กะ- ยังปรากฏอยู่เป็นเสมือนหน้าอเต็มหน้าของชื่อนกหลาย ๆ ชนิด ค) ตัว + ชื่อสัตว์ = ตะ + ชื่อสัตว์) แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้พบว่า มีหน้าอเต็มหน้าศัพท์เหล่านี้อยู่ในภาษาเขมรและในภาษาจามเช่นเดียวกัน

Uraisri กล่าวว่าแม้จะใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วมาตัดสินคำขีม แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่คำที่ตัดสินที่มาได้คำเหล่านี้มีทั้งในภาษาไทยและภาษาเขมรมักเป็นคำพยางค์เดียว นอกจากนั้นแล้วคำดังกล่าวก็ยังปรากฏอยู่ในภาษาไทย และภาษากลุ่มมอญเขมรอื่น ๆ อีกด้วย เช่น คำว่า "พริ้ว" มีทั้งในภาษาไทย ลาว ไทขาว ไทดำ ไทแดง และมอญ และพบใน ภาษามอญ [pra] ในภาษา Chrau [vra] คำแสดงเครื่องหมายก็มีปัญหา เช่น คำว่า "ฮ่า, คา" ก็มีทั้ง

ในกลุ่มภาษาไทย และ มอญ-เขมร

2.3 ประเภทของคำยืม

Lehmann (1982) กล่าวถึงคำยืมว่า เราอาจจำแนกประเภทของคำยืมได้โดยใช้เกณฑ์วิธีการที่ภาษาปลายทางได้สร้างขึ้นจากภาษาปลายทางให้ยืม คำยืมที่เรียกว่า "loanwords" จะเป็นคำยืมที่เกิดจากการรับหน่วยเสียงของภาษาปลายทางให้ยืมเข้ามา เช่นคำยืมภาษาฝรั่งเศสในภาษาอังกฤษว่า poet เขากล่าวว่า คำยืมส่วนใหญ่เป็นแบบนี้ แม้ว่าในบางกรณีอาจมีการออกเสียงอิงตามตัวเขียนก็ตาม เช่นคำยืมในภาษาอังกฤษซึ่งยืมมาจากภาษากรีก oxygen, hydrogen, telephone เป็นต้น

Lehmann ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า คำยืมอาจถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยหน่วยคำจากภาษาอื่นโดยยืมคำในภาษาของตนเอง (native materials) เช่นคำยืมที่เรียกกันว่า loan-shifts, loan translation หรือ calques เช่น ในภาษาเยอรมันมีคำยืมแบบ loan-shifts อยู่มาก ดังตัวอย่างคือ แทนที่ภาษาเยอรมันจะยืมคำที่มีความหมาย 'acid' และ 'material' จากภาษากรีก เหมือนอย่างที่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษในคำ oxygen ภาษาเยอรมันกลับแปลความหมายออกมาโดยยืมคำในภาษาของตนเป็น Sauer-stoff และแปล hydrogen เป็น Wasserstoff, แปล telephone เป็น Fernsp-recher เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วเขายังอธิบายว่าการยืมอีกแบบหนึ่งคือการยืมที่ความหมายเปลี่ยนแปลงไป เช่น คำว่า eorl 'earl' ในภาษาอังกฤษโบราณหมายถึง 'brave warrior' แต่ความหมายปัจจุบันซึ่งยืมมาจากภาษา Old Norse อีกที่หนึ่งคือ 'a rank of nobility' หรือคำ dwellan 'lead astray' ในภาษาอังกฤษโบราณกลับมีความหมายเป็น 'abide' ในคำ dvelja ในภาษา Old Norse ซึ่งในภาษาอังกฤษปัจจุบันมีความหมายว่า 'dwell' การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย โดยอิทธิพลของภาษาอื่นเช่นนี้เรียกว่า "extensions"

ระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นใต้ปัจจุบัน

สำหรับภาษาไทยถิ่นใต้นั้น มีความแตกต่างไปตามถิ่นต่าง ๆ ในที่นี้ผู้วิจัยจะเลือกเอาระบบเสียงของภาษาถิ่นสงขลา เป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมด เพราะในการเก็บข้อมูลคำอืมจำเป็นต้องถอดเสียงคำอืม โดยใช้สัทอักษร การอิงระบบเสียงภาษาไทยถิ่นใต้เพื่อระบบเดียวจึงเป็นการสะดวกที่สุด

1. หน้าอเสียงหนักขณะภาษาสงขลา มี 22 หน้าเสียงดังแสดงไว้ในตาราง

ที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาสงขลา (22 หน่วยเสียง)

ลักษณะของเสียง		ริมฝีปาก	ฟัน-ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเดินเสียง
เสียง กัก	ก้อง	b	d			
	ไม่ก้องไม่มีลม	p	t	c	k	?
	ไม่ก้องมีลม	ph	th	ch	kh	
เสียงกักเสียดแทรก			ts			
เสียงเสียดแทรก			s			h
เสียงนาสิก		m	n	ɲ	ŋ	्ह
เสียงข้างลิ้น			l			
เสียงกึ่งสระ		w		j		

ดัดแปลงจาก วิจิตรณ์ ภาณุวงศ์ (1972)

2. หน่วยเสียงสระภาษาสงขลา มี 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระ
เดี่ยว 18 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง ดังนี้

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว ดังได้แสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4 หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาสงขลา (18 หน่วยเสียง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i , i:	ɯ , ɯ:	u , u:
กลาง	e , e:	ɨ , ɨ:	o , o:
ต่ำ	ɛ , ɛ:	a , a:	ɔ , ɔ:

จากวจินตน์ ภาณุพงศ์ (1972)

2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วยเสียงดังแสดงไว้ในตารางข้าง

ล่างนี้

ตารางที่ 5 หน่วยเสียงสระประสมในภาษาสงขลา (3 หน่วยเสียง)

i:a	ɯ:a	u:a
-----	-----	-----

จากวจินตน์ ภาณุพงศ์ (1972)

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลามี 7 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นสงขลาในปัจจุบัน

*A	*B	*C	*DL	*DS
1		2	1	
3		4		3
5	6	7	6	7

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาสงขลามีอยู่ 7 หน่วยเสียง ตามรายละเอียดดังนี้

¹ หมายถึง วรรณยุกต์สูง-ขึ้น [45]

² หมายถึง วรรณยุกต์สูง-ตก [43]

³ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น [23]

⁴ หมายถึง วรรณยุกต์กลางระดับ [33]

⁵ หมายถึง วรรณยุกต์กลาง-ตก [32]

⁶ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำระดับ [22]

⁷ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำ-ตก [21]

ดัดแปลงจาก วิจิตรณ์ ภาณุพงศ์ (1972)

ระบบเสียงของภาษาเขมรปัจจุบัน

ในการนำเสนอระบบเสียงของภาษาเขมรปัจจุบันนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบการเปรียบเทียบกับหน่วยเสียงของภาษาสงขลา เพื่อให้สามารถมองเห็นความแตกต่างของภาษาทั้ง 2 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 พยัญชนะเดี่ยว ภาษาเขมรมีพยัญชนะเดี่ยว 17 หน่วยเสียง ตารางที่ 7 พยัญชนะเดี่ยวในภาษาสงขลาและภาษาเขมรปัจจุบัน

ภาษาสงขลา					ภาษาเขมรปัจจุบัน				
p	t	c	k	ʔ	p	t	c	k	ʔ
ph	th	ch	kh						
b	d				b	d			
m	n	ɲ	ŋ	ɦ	m	n	ɲ	ŋ	
	l					l			
	ts					r			
	s		h		s		h		
w	j				w	j			
<p>- หน่วยเสียงทั้ง 22 หน่วยเสียงนี้ สามารถเกิดในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ แต่เกิดเป็นเสียงพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียง ได้แก่ p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w และ j (คัดแปลงจาก วิจิตรณ์ ภาตพงศ์:1972)</p>					<p>- หน่วยเสียง 17 หน่วยเสียงนี้ หน่วยเสียง b, d, r เกิดได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น สำหรับหน่วยเสียงอื่น ๆ เกิดได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย (คัดแปลงจาก ภาตพงศ์:2524)</p>				

1.2 พยัญชนะควบกล้ำ หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาสงขลา มี 7 หน่วยเสียงส่วนในภาษาเขมรมีอยู่ 81 หน่วยเสียงดังนี้

ตารางที่ 8 พยัญชนะควบกล้ำในภาษาสงขลาและภาษาเขมรปัจจุบัน (ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งต้นพยางค์)

ภาษาสงขลา				ภาษาเขมรปัจจุบัน				
pl	phl			pr	cr	sp	sk	sn
kl	khl	kw	khw	nŋ	sr	tr	kr	st
ml				sm	sn	sl	sw	
				pht	phc	phk	phʔ	
				phd	phn	phŋ	phŋ	
				phl	phs	phy	thp	
				thk	thm	thn	thŋ	
				thl	thw	thy	chp	
				chk	chʔ	chb	chd	
				chm	chn	chŋ	chl	
				chw	kbp	kht	khc	
				khm	khn	khn	khl	
				khs	khw	khy		
				tʔ	tb	kʔ	kb	
				kd	kŋ	?w	at	
				nc	mʔ	nd	an	
				nr	nl	nr	ns	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ภาษาสงขลา	ภาษาเขมรปัจจุบัน
	lp lk lʔ lb lm lŋ lh lw mh sb sd sʔ
จากวจินตัน ภาณุวงศ์ (1972)	จากกาญจนา นาคสกุล (2524)

2. หน่วยเสียงสระ

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว ในภาษาสงขลามี 18 หน่วยเสียง ส่วนภาษาเขมรมี 19 หน่วยเสียง ดังนี้

ตารางที่ 9 สระเดี่ยวในภาษาสงขลาและภาษาเขมรปัจจุบัน

ภาษาสงขลา	ภาษาเขมรปัจจุบัน
i i: ɨ ɨ: u u:	i i: ɨ ɨ: u u:
e e: ɛ ɛ: o o:	e e: ə ə: ɔ ɔ:
ɛ ɛ: a a: ɔ ɔ:	ɛ: a a: ɔ ɔ: ɑ ɑ:
จากวจินตัน ภาณุวงศ์ (1972)	จากกาญจนา นาคสกุล (2524)

2.2 หน่วยเสียงสระประสม หน่วยเสียง สระประสมในภาษาสังขลา มี 3 หน่วยเสียง ในภาษาเขมรมี 13 หน่วยเสียง ดังนี้

ตารางที่ 10 สระประสมในภาษาสังขลาและภาษาเขมรปัจจุบัน

ภาษาสังขลา	ภาษาเขมรปัจจุบัน
i:ə ɨ:ə u:ə	ie ๓อ ๒อ ei ื่อ อ๓ ื่อ อ๓ ื่อ อ๓ ae ๓อ ๓อ
จากวจินันต์ ภาณุพงศ์ (1972)	จากกาญจนา นาคสกุล (2524)

ระบบเสียงของภาษาเขมรโบราณ

Jacob (1960) ได้สรุปว่าเสียงในภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและเขมรยุคพระนคร
เป็นดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. พยัญชนะต้นในภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและเขมรยุคพระนคร ตารางที่ 11

ตารางที่ 11 พยัญชนะต้นของภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและยุคพระนคร

<u>ฐานเกิดเสียง</u>	<u>หน่วยเสียง</u>	<u>ตัวเขียน (ถอดเป็นอักษรโรมัน)</u>
เพดานอ่อน	k g ɲ	k g ɲ
เพดานแข็ง	c j ɳ	c j ɳ
ฟัน	t d n	t d n
ริมฝีปาก	p b m	p v, b m
กึ่งสระ	y r l v	y r l v, hv
เสียงคนทรก	s h	s h
กักที่เส้นเสียง	ʔ	สระลอย

2. พยัญชนะท้ายในภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและเขมรยุคพระนคร ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 พยัญชนะท้ายของภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและยุคพระนคร

<u>หน่วยเสียง</u>	<u>ตัวเขียน (ถอดเป็นอักษรโรมัน)</u>
k ɲ	k ɲ
c ɳ	c ɳ
t n	t n
p m	p m, ʔ
y r l v	y r l v, hv
s h ◊ (พยางค์เปิด)	s h, ʔ

3. สระในภาษาเขมรยุคก่อนพระนคร ตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สระของภาษาเขมรยุคก่อนพระนคร

<u>หน่วยเสียง</u>	<u>ตัวเขียน</u>
a a:	a a
i e	i, I e
u o	u, u o
ie	ya, yã, ye
uo	va, vã, vo

สำหรับเสียงสระในภาษาเขมรยุคพระนครนั้น Jacob ได้อธิบายว่า เสียงสระในภาษาเขมรยุคก่อนพระนครทุกเสียงเกิดตรงกับสระในยุคพระนคร แต่มีความสับสนระหว่างสระต่อไปนี้คือ a กับ a:, ie กับ uo, ส่วน i กับ u นั้น ไม่น่าจะพิจารณาว่าเป็นสระในยุคพระนคร ทั้งนี้เพราะเกิดน้อยมาก

Sakamoto (1970a) ได้ทำการศึกษาตัวเขียน <i, I, ya> และ <yã> ในคำภาษาเขมรจากจารึกเขมรโบราณโดยเก็บคำจากหนังสือ *Inscription du Cambodge* ของ Coedès (1937, 1942, 1951, 1952, 1953, 1954, 1964) เขากล่าวว่าคำพยางค์เดี่ยว และพยางค์ที่ 2 ของคำ 2 พยางค์ ในภาษาเขมรโบราณ อาจมีโครงสร้างได้ 2 แบบดังนี้ C_1VC , C_2C_3VC . Sakamoto ได้จำแนกพยางค์ในภาษาเขมร ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่พยางค์ที่มีคุณสมบัตินอกเหนือจากคุณสมบัติของพยางค์ในกลุ่มที่ 2 (ดูกลุ่มที่ 2 ข้างล่างนี้)

กลุ่มที่ 2 ได้แก่

1. คำพยางค์เดี่ยวที่มี C_1 เป็นพยัญชนะก้อง (sonore)
2. คำพยางค์เดี่ยวที่มี C_1 หรือ C_2 เป็นพยัญชนะกักก้อง (occlusive sonore)
3. คำพยางค์เดี่ยวที่มี C_2 และ C_3 เป็นพยัญชนะก้อง
4. คำ 2 พยางค์ที่มี C_1, C_2 หรือ C_3 เป็นพยัญชนะก้อง
5. คำ 2 พยางค์ ที่พยัญชนะต้นทุกเสียง ของทั้ง 2 พยางค์ เป็นพยัญชนะก้อง

ผลจากการศึกษาพบว่า หน่วยเสียงโบราณ $*/i/$ ถูกแทนด้วยตัวเขียน <i, ɿ> ใน
 สุกก่อนพระนครและแทนด้วย <ya, ya> ในสุกพระนคร หน่วยเสียงโบราณ $*/e/$
 ถูกแทนด้วยตัวเขียน <e> ในสุกก่อนพระนคร และแทนด้วย <ya> ในสุกพระนคร หน่วยเสียง
 $*/ia/$ ถูกแทนด้วยตัวเขียน <ya, ya> ในสมัยพระนคร สำหรับ <ya, ya> ในสมัยก่อนพระนคร
 ไม่ปรากฏหลักฐาน ในจารึก (ยกเว้นคำ syam 'siam' ในจารึกสมัย ศ.ค.ที่ 7 แต่ยังเป็น
 ข้อถกเถียงกันอยู่ ในเรื่องการเข้ามามีบทบาทของกลุ่มชาติพันธุ์ไท ในดินแดนเขมร เนื่องจาก
 จาก Coedès เองเชื่อว่าชาติพันธุ์ไทหนึ่งเข้ามาในประวัติศาสตร์เขมรเมื่อ ศ.ค.ที่ 11 ข้อ
 สรุป ของ Sakamoto อาจแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 14 หน่วยเสียงสระที่แทนด้วยตัวเขียน <i, ɿ, ya, ya> ในภาษาเขมรสุกก่อน
 พระนครและสุกพระนคร

สุกก่อนพระนคร			สุกพระนคร		
i	ɿ	$*/i/$	i	ɿ	$*/i/$
	e	$*/e/$	ya		$*/i/$
			ya		$*/e/$
	ya	(?)	ya, ya		$*/ia/$
	y				

นอกจากนั้น Sakamoto ยังได้แสดงพัฒนาการของเสียงสระเขมรดั้งเดิม */i/, */e/ และ */ia/ ที่สืบมาเป็นภาษาเขมรปัจจุบัน ดังข้างล่างนี้

<u>เขมรโบราณ</u>	<u>เขมรปัจจุบัน</u>	<u>เงื่อนไขทางเสียง</u>
*/i/	> /əj/	ในพยางค์เปิดแบบกลุ่มที่ 1
	> /ə/	ในพยางค์ปิดแบบกลุ่มที่ 1
	> /ee/	เมื่อเกิดหน้า r ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 1
	> /ue/	ในพยางค์เปิด และเกิดหลัง v1-, l-, sv-, g- ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 2
	> /ii/	ในพยางค์ เปิด และเกิดหลัง j-, d-, vn-, r-, และ v- ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 2
	> /u/	ในพยางค์ปิดแบบกลุ่มที่ 2
*/e/	> /ee/	มีตัวอักษรถัดไป
*/ia/	> /ie/	ในพยางค์ทั้งแบบกลุ่มที่ 1 และ 2

Sakamoto (1970b) ได้ทำการศึกษาตัวเขียน <e> ในคำเขมรโบราณปรากฏผลดังนี้
ตัวเขียน <e> ในภาษาเขมรโบราณใช้แทนหน่วยเสียงภาษาเขมรโบราณจำนวน 4 หน่วยเสียง
คือ */ɛ/, */ə/, */e/, */ia/ ดังนี้

<u>เขมรโบราณ</u>	<u>เขมรปัจจุบัน</u>	<u>เงื่อนไขทางเสียง</u>
*/ɛ/	> /ae/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 1
	> /aa/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 2
*/ə/	> /aə/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 1
	> /əə/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 2
*/e/	> /ə/	พยางค์ปิดแบบกลุ่มที่ 1
	> /əj/	พยางค์เปิดแบบกลุ่มที่ 1
	> /ee/	เกิดหน้า k, n ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 1
	> /e/	เกิดหน้า h ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 1
	> /ii/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 2

<u>เขมรโบราณ</u>	<u>เขมรปัจจุบัน</u>	<u>เงื่อนไขทางเสียง</u>
	> /əe/	พยางค์เปิดแบบกลุ่มที่ 2
	> /ə/	เกิดหน้า h ในพยางค์แบบกลุ่มที่ 2
	> /i/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 2 (เฉพาะในคำ neh)
* /ia/	> /ie/	พยางค์แบบกลุ่มที่ 1, 2

Sakamoto (1971) ได้ทำการศึกษาตัวเขียน <o, u, ŋ, ai> และ <au> ในคำเขมรโบราณ พบว่าตัวเขียน <o> ใช้แทนหน่วยเสียงในภาษาเขมรโบราณ 4 หน่วยเสียงคือ */o/, */ɔ/, */o/, */ua/ ตัวเขียน <u, ŋ> ใช้แทนหน่วยเสียง */u/ ในภาษาเขมรโบราณ ตัวเขียน <ai> ใช้แทนหน่วยเสียง */ai/ ในภาษาเขมรโบราณ และตัวเขียน <au> ใช้แทนหน่วยเสียง */au/ ในภาษาเขมรโบราณ ดังนี้

<u>เขมรโบราณ</u>	<u>หน่วยเสียงเขมรปัจจุบัน</u>		
ตัวเขียน	หน่วยเสียง >	พยางค์แบบกลุ่ม 1 พยางค์แบบกลุ่ม 2	
<o>	* /o/	> /ɔɔ, ɔ/	/ɔɔ, ɔ/
	* /ɔ/	> /aɔ/	/dɔ/
	* /o/	> /oo/	/uu/
	* /ua/	> /uɔ/	/uɔ/
<u, ŋ>	* /u/	> /e/ เกิดหน้า ʔ และ c	/ə/ เกิดหน้า c และ ʔ
		ในพยางค์ปิด	ในพยางค์ปิด
		> /o/ เกิดหน้าพยัญชนะอื่น ๆ	/u/ เกิดหน้า h ในพยางค์ปิด
		ในพยางค์เปิด	
	> /on/ เกิดในพยางค์เปิด	/ɔ/ เกิดหน้าพยัญชนะอื่น ๆ	
		ในพยางค์ปิด	
	>	/on/ เกิดในพยางค์เปิด	

<ai>	* /a/ + * /j/ >	/a/ + /j/	
<au>	* /a/ + * /ɣ/ >	/a/ + /ɣ/	

Sakamoto (1974) ได้ทำการศึกษาคำเขียน <a, ə> ในคำภาษาเขมรโบราณ และได้แสดงพัฒนาการของสระ <a, ə> มาสู่ภาษาเขมรปัจจุบันดังนี้

คำเขียนเขมรโบราณ

หน่วยเสียงเขมรปัจจุบัน

<a, ə>	>	/aa/
	>	/a/
	>	/ia/
	>	/wa/
	>	/a/
	>	/wa/
	>	/v/
	>	/v/

จะเห็นได้ว่างานการศึกษาเสียงสระโบราณของ Sakamoto (1970a, 1970b, 1971, 1974) สามารถแสดงวิวัฒนาการของเสียงสระภาษาเขมรโบราณมาสู่ปัจจุบันได้ ทำให้เกิดประโยชน์กับผู้สนใจศึกษาคำเขมรโบราณ ในการสืบค้นว่า คำเขียนโบราณรูปหนึ่งในบริบททางเสียงหนึ่งจะสัมพันธ์กับเสียงสระในภาษาเขมรปัจจุบันเสียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรในแง่มุมต่าง ๆ

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงเรื่องสำคัญ 2 เรื่องคือ 1. การวิจัยเกี่ยวกับภาษาเขมรในแง่ที่สัมพันธ์กับภาษาไทย 2. การแบ่งยุคของภาษาเขมร ดังนี้

1. การวิจัยเกี่ยวกับภาษาเขมรในแง่ที่สัมพันธ์กับภาษาไทย ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาเขมรในแง่ที่สัมพันธ์กับภาษาไทยไว้หลายท่าน ซึ่งในที่นี้จะยกผลการศึกษาเหล่านั้นมาให้เห็นตามที่ได้มีผู้ศึกษาไว้แล้ว จำนวน 5 เรื่อง

1.1 การศึกษาของ Uraisri Varasarin(1984) Uraisri (1984)

ได้ศึกษาคำอิมภาษาเขมรในภาษาไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิจัยนี้ได้แก่ส่วนที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของเสียงภายในคำอิมเมื่อภาษาไทยมาตรฐานนำเข้ามาใช้ Uraisri กล่าวว่า คำอิมภาษาเขมรในภาษาไทยมาตรฐานอาจจำแนกออกเป็น 2 แบบคือ 1. คำอิมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง และ 2. คำอิมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง สำหรับคำอิมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียง เช่น (การก่าสออกเสียงและตัวเขียนในข้อ 1.1 นี้ใช้ตาม Uraisri) คำเขมรโบราณเป็น <ley> 'เลอ' คำไทยโบราณเป็น <ley> 'เลอ', คำไทยปัจจุบันเป็น /le:y/ 'เลอ' ในกรณีที่คำเขมรเขียนด้วยสระ <o> ในภาษายุคก่อนพระนคร ซึ่งสัมพันธ์กับ <va> ในเขมรยุคพระนคร พบว่าในภาษาไทยปัจจุบันยังคงรูปเขียนของยุคพระนครไว้ เช่น

ความหมาย เขมรก่อนพระนคร เขมรพระนคร เขมรปัจจุบัน ไทยโบราณ ไทยปัจจุบัน

'สาวด์' sot svat sɔt/so:t/ sɔt/svat/ svat/sɔ:at/

ในส่วน of คำอิมเขมรที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงมีลักษณะดังนี้ 1. เปลี่ยนแปลงที่พยัญชนะต้น เช่น 'คันไทร' เขมรโบราณ = <jrai>, เขมรปัจจุบัน = <jrai>/crey/, ไทยปัจจุบัน = <drai>/sai/ 2. เปลี่ยนแปลงที่สระ เช่น คำที่มีความหมายว่า 'เริ่มต้นโลส' เขมรโบราณ = <dapnepra>, ไทยโบราณ (ออสธา) = <dapnepra> /thamta:p/ 3. เปลี่ยนแปลงที่กลุ่มสระและพยัญชนะ เช่น 'กะเด' เขมรโบราณ = <danle>, เขมรปัจจุบัน = <danle> /tonle:/, ไทยปัจจุบัน = <dable> /thale:/ 4. เปลี่ยนแปลงพยัญชนะท้าย เช่น 'เคิน' เขมรโบราณ = <ter>, เขมรปัจจุบัน = <toer>/da:ə/, ไทยปัจจุบัน = <tein> /dɔ:n/ เป็นต้น

Uraisri กล่าวว่าภาษาเขมรเป็นภาษาประเภทที่มี 2 พยางค์ คำ 2 พยางค์ส่วนใหญ่เกิดจาก กระบวนการเติมหน่วยเติมหน้าศัพท์ (prefixation) และกระบวนการเติมหน่วยเติมกลางศัพท์ (infixation) ในขณะที่ภาษาไทยเป็นภาษาประเภทที่มีคำพยางค์เดียว และไม่มีการเปลี่ยนแปลงคำ (derivation) และหากพิจารณาเสียงในภาษาเขมรและภาษาไทยจะพบว่าภาษาเขมรมีระบบเสียงพยัญชนะต้น สระและพยัญชนะท้ายที่ซับซ้อนกว่า ดังนั้นเมื่อคนไทยยืมคำเขมรเข้ามา จึงต้องเผชิญกับปัญหาถึง 2 ประการ คือการทำให้มีการกลมกลืน

กันของคำเขมร 2 พยางค์ และการทำให้หน่วยเสียงที่ไม่มีในระบบภาษาไทยกลมกลืนกัน สำหรับในส่วนของ การทำให้พยางค์ในคำเขมรกลมกลืนกันเช่น 1. การสูญเสียงของเสียงสระ ในพยางค์ที่ 1 เช่น 'ตราบ' เขมรโบราณ = <tarāp>, เขมรปัจจุบัน = <tarāp> /dɑːraːp/ ไทยปัจจุบัน = <trāp> /trāːp/ อนึ่งคำ 2 พยางค์ ในภาษาเขมรที่มีพยางค์แรกลงท้ายด้วย ๓๓ บางครั้งเมื่อสืมเข้ามาในภาษาไทยจะกลายเป็นคำ 3 พยางค์ เสียงริมฝีปากที่ส่วนท้ายของ ๓๓ จะสิดเสียงออกไปอีก 1 พยางค์ เช่น 'กำมะร' เขมร = <kamra> /kamraː/, ไทย = <kammarə> /kammarəː/ 2. การหายไปของพยางค์ที่ 1 เช่น 'เซ็ญ' เขมรโบราณ = <añjeŋ>, เขมรปัจจุบัน = <añjeŋ> /ʔɑncəːŋ/, ไทยปัจจุบัน = <jeiŋ> /chəːn/

ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำให้เสียงกลมกลืนกันนั้น Uraisri อธิบายว่าเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเนื่องจากความยากในการออกเสียง ซึ่งพอสรุปได้ 4 เรื่องดังนี้ คือ

1. พยัญชนะกล้ำในภาษาเขมร มีเสียงพยัญชนะตัวแรกเป็นเสียงเสียดแทรกที่ฐานฟันอันได้แก่ sʔ, sk, st, sd, sp, sb, sl, sŋ, sɲ, sn, sm, sy, sv, sr เป็นต้น เมื่อถูกสืมเข้ามาในภาษาไทย พบว่าเสียงเสียดแทรกที่ฐานฟันนี้จะเคลื่อนที่โดยมีเสียงสระ a แขนงเข้ามาระหว่างพยัญชนะกล้ำนั้น เช่น 'สงวน' คำเขมร = <sŋuon> /sŋuːon/, คำไทย = <sŋvan> /sŋvānː/
2. เสียงสระ ๑ ซึ่งในภาษาเขมรอยู่ระหว่างพยัญชนะ จะกลายเป็นเสียง a ในภาษาไทย เช่น 'ละอ' เขมร = <l-a> /lʔɑː/, ไทย = <l-a> /lāʔɑː/
3. กรณีที่พยัญชนะวางเรียงกันโดยมี h คั่นระหว่างกลาง เมื่อสืมแล้วอาจเป็นไปได้ 2 กรณีคือ ก) พยัญชนะทั้ง 2 ย้ายที่ พยัญชนะตัวแรกจะเกิดกับเสียงสระ a เช่น 'ขจาย' เขมร = <khcay> /kcaːy/, ไทย = <khcay> /khācaːy/ ข) พยัญชนะทั้ง 2 ย้ายที่ และพยัญชนะตัวแรก กลายเป็นพยัญชนะกักไม่มีกลุ่มลม (occlusive non aspirée) และเกิดกับสระ a โดยมี r เกิดหน้า a อีกตัวหนึ่งเช่น เขมร = <khcāy> /kcaːy/, ไทย = <krāhcāy> /krācaːy/

การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ไม่มีผลกับกลุ่มพยัญชนะเพดานมีกลุ่มลม ที่ตามหลังมาด้วยพยัญชนะ

4. พยัญชนะกล้ำ cr-, jn- กลายเป็น s โดยตัวเขียนจะเป็น ช, ทร เช่น 'ดั้นไทร' เขมร = <jrai> /crey/, ไทย = <drai> /sai/.

ในส่วนของการย้ายที่ของกลุ่มพยัญชนะกับการเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะตัวแรกนั้น มี 3 ลักษณะคือ 1. การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะกักฐานผันไปเป็นพยัญชนะเสียดแทรกเช่น 'ถนิม' เขมรโบราณ = <thnim>, ไทย = <snim> /sǎnǐm/ 2. การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะกักที่เพดานมีกลุ่มลม ไปเป็นพยัญชนะเสียดแทรก ซึ่งพบว่าในภาษามอญ-เขมรอื่น ๆ ก็มีการสลับที่กันระหว่าง พยัญชนะเสียดแทรก กับพยัญชนะเพดาน เช่น 'ฉลอง' เขมรโบราณ = <chlan> /clo:ŋ/, ไทย = <srahlan> /sǎ lǎ:ŋ/ 3. การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะเสียดแทรกไปเป็นพยัญชนะเพดาน เช่น 'จรวด' เขมรโบราณ = <sruoc> /sru:oc/, ไทย = <crvac> /cǎrùa:t/

การเปลี่ยนแปลงที่พยัญชนะท้าย เช่น

	ความหมาย	เขมร	ไทย
-ŋ > -n	'ผลาญ'	phlan /pla:ŋ/	phlan /phlǎ:n/
-c > -t	'มุด'	muj /muc/	mut /mút/
-l > -n	'ถนน'	thnal /tnal/	thnan /thǎnon/

เสียง r ที่ท้ายพยางค์ ในภาษาเขมรโบราณซึ่งในภาษาเขมรปัจจุบันไม่ออกเสียง แต่ยังคงมีปรากฏตัวเขียนอยู่ ได้กลายมาเป็น n ในภาษาไทย เช่น 'ขจร' เขมร = <khcar> /kca:/, ไทย = <khcar> /khǎcɔ:n/ เสียง h ที่ท้ายพยางค์ของคำในภาษาเขมรจะกลายเป็น t หรือ ? กล่าวคือถ้าในภาษาเขมรเป็น <s> ในภาษาไทยจะเป็น t แต่ถ้าในภาษาเขมรเป็น <ɔ> ในภาษาไทยจะเป็น ? เช่น 'บด' เขมรโบราณ = <pas>, ไทย = <pat> /bòt/

การเปลี่ยนแปลงที่เสียงสระ เช่นเสียงสระในพยางค์แรกของคำเขมร 2 พยางค์ เช่น ʔaŋ, ʔaŋ, ʔan, ʔvŋ, ʔvŋ, ʔvŋ หรือ ʔvŋ จะกลายเป็น a ในภาษาไทย และบางครั้งมี r เกิดหน้า a นั้นด้วยเช่น 'กะเชอ' เขมรโบราณ = <kaŋje>, เขมรปัจจุบัน = <kaŋjoe> /konca:/, ไทยปัจจุบัน = <kaŋjea> /kǎchɔ:/ หรือ /krǎchɔ:/ สระเขมร <o> ที่อาจออกเสียงเป็น a:ɔ หรือ o: ในเขมรปัจจุบันสามารถเป็นเสียงสระประสม uo ได้ ด้วยเหตุนี้คำเขมรโบราณและเขมรปัจจุบัน <oy> /ʔua:y/ จึงกลายเป็น <avay> /ʔua:y/ ในภาษาไทย

การเปลี่ยนแปลงเสียงของคำยืม ที่เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงภายในภาษาไทยเองอาจสรุปได้ 3 เรื่องคือ 1. ภาษาไทยรูปเขียน<ทร>จะเป็นเสียง s เช่น 'ชื่อ' เขมร=<drw[ះ]>ไทย = <jia> /s[ះ]/ 2. ภาษาไทยพยัญชนะ k,t,c บางครั้งเกิดสับสนกัน เช่น 'ตราจ'เขมรโบราณ = <trvac>, เขมรปัจจุบัน = <truoc>, ไทยปัจจุบัน = <trvac> /trua:t/ คำ 'ตระเวน' เขมรโบราณ = <kravel> /krave:l/, ไทย = <trahven> /trawe:n/ 3. เสียงกักไม่ก้องในภาษาเขมรจะกลายเป็นเสียงมีกลุ่มลมในภาษาไทย เช่น 'คำปาง'เขมร <lampān>/lampa:ŋ/, ไทย = <lambān>/lampha:ŋ/ เป็นต้น

1.2 การศึกษาของ Lewitz(1964) Lewitz(1964) ได้ศึกษาชื่อสถานที่ภาษาเขมร ตามแนวทฤษฎีศาสตร์โดยได้ให้ความสนใจในเรื่องเสียง นอกจากนั้นยังได้วิเคราะห์โครงสร้างของชื่อสถานที่และความหมายของชื่อเหล่านั้นอีกด้วย ในเรื่องโครงสร้างประโยคพบว่า 1. คำกริยาจะตามหลังประธาน และกรรมจะตามหลังกริยา 2. คำขยาย (déterminé) จะตามหลังคำหลัก (déterminant) เสมอ เช่น

Banteay Meas = บันทายมาศ

'ปราสาท' 'ทอง'

Phnom Kohea Luong = เขาน้ำหลวง

'ภูเขาน้ำ' 'น้ำ' 'หลวง'

ในเรื่องทางความหมายนั้นเลวิตซ์พบว่า 1. เมื่อเปรียบเทียบชื่อสถานที่ภาษาเขมรกับภาษาเวียดนาม พบว่าแตกต่างกัน กล่าวคือ ในภาษาเขมรจะเป็นชื่อพิเศษธรรมดา ๆ ชื่อที่บอกลักษณะภูมิประเทศ หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์หรือนิยายปรัมปรา เป็นต้น ส่วนในภาษาเวียดนามนั้น ชื่อสถานที่จะเป็นนามธรรม ความโชคชะต ความมั่งมีศรีสุขเช่น คำในภาษาเวียดนามได้แก่ Phu My = 'ความมั่งคั่ง, ความงาม', Phu Nhuan 'ความมั่งคั่ง, สิ่งที่เป็นประโยชน์' Xom Tan Long = 'มังกรใหม่', คำในภาษาเขมรได้แก่ Kompong Chhnang = 'ท่าหน้า' Prey veng = 'ป่าช้า' เป็นต้น 2. พบชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อพิเศษซึ่งได้สูญพันธุ์ไปจากที่นั้น ๆ แล้ว 3. มีชื่อสถานที่ที่คล้องกับชื่อในภาษาสันสกฤต เช่น

<u>สันสกฤต</u>	<u>เขมร</u>	<u>ความหมาย</u>
Devāgni	Vrah Vlen	'ไฟอันศักดิ์สิทธิ์'
Devasaridbhaṅga	Vrah Thnal	'พระผู้เป็นเจ้าของ'
Veluvana	Chpar Ransi	'ป่าไผ่'

1.3 การศึกษาของกรรณิการิ ชิเนโซติ (2522) กรรณิการิได้ศึกษา

เรื่องคำไทยและอิทธิพลบางประการของภาษาไทยในภาษาเขมร โดยมุ่งศึกษาคำที่ไทยและเขมรใช้ร่วมกันเพื่อหาเกณฑ์ที่จะชี้ว่าคำใดเป็นคำไทยที่เขมรืมไป และศึกษาอิทธิพลบางประการของภาษาไทยในภาษาเขมร เพื่อให้เห็นอิทธิพลที่ไทยมีต่อเขมรในด้านการประกอบคำระบบการนับ การใช้คำบอกจำนวน และการใช้ลักษณะนาม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัญญัติ พ.ศ. 2512 จากสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ จากจารึกนครวัด ในสมัยเขมรยุคกลาง ข้อมูลภาษาเขมรยุคโบราณ (Inscription du Cambodge) และจารึกบางหลักซึ่งอธิบายไว้ในวารสาร Bulletin de l'école Française d'extrême Orient.

ผลการศึกษารูปได้ว่า ภาษาไทยมีอิทธิพลต่อภาษาเขมรในด้านการประกอบคำระบบการนับ การใช้คำบอกจำนวน และการใช้ลักษณะนามจริง อิทธิพลเหล่านี้เริ่มปรากฏในเขมรยุคกลางเป็นส่วนใหญ่

รายละเอียดของการวิจัยพบว่า มีคำไทยที่เขมรืมไป 543 คำ การพิจารณาคำเหล่านี้ว่าเป็นคำไทย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 4 ประการ คือ 1. อักษรวิเศษและระบบเสียง เช่น หมอ = หมอ, หนึ่ง = หนึ่ง, หนึ่ง = หนึ่ง, กลิน = กลิ่น, รุดาม = รัดน้ำ, งาว = ง้าว 2. รูปคำและความหมาย เช่น ขาวคาก = ข้าวคาก, ไบตง = ไบตอง, ส่ายเขือว = ส่ายเคื่อว, แม่หัว = แม่หัว (คำเรียกพระมหากษัตริย์), ทุม = ทุม 3. วิธีการใช้คำเช่น ปรคอง = ปรคอง, ทัต = ทัต, เรือไร = เรือไร, ไลง = ไลง และ เทว = เทว 4. การปรากฏในภาษาถิ่นต่าง ๆ ของไทย เช่น ขวาน = ขวาน, หาบ = หาบ เป็นต้น

ในเรื่องรูปเขียนและระบบเสียงของภาษาไทย และภาษาเขมรพบว่ามีความสัมพันธ์

กันดังนี้ 1. รูปเขียนและหน่วยเสียงตรงกัน เช่น ไทอ = ตัว /tue:/, เขมร = ตัว /tue:/
 2. เฉพาะรูปเขียนตรงกัน หน่วยเสียงต่างกัน เช่น ไทอ = ง่าย /ŋai:y/, เขมร = งาม
 /ŋai:əy/ 3. เฉพาะหน่วยเสียงตรงกัน รูปเขียนต่างกัน เช่น ไทอ = ซ่อม /səi:ə/, เขมร
 = สม /sə:ə/ 4. รูปเขียนและหน่วยเสียงต่างกัน มี 3 กรณีคือ เปลี่ยนรูปและเสียง เช่น
 ไทอ = สอม /yɔ:ə/, เขมร = ญม /ŋə:ə/ เปลี่ยนรูปเพื่อให้เสียงตรงหรือใกล้เคียงเสียง
 เดิม เช่น ไทอ = (หอม)เต่า /təi: thaw/, เขมร = (หม)ถาว /tə: thav/, เปลี่ยน
 เสียงเพื่อให้รูปตรงหรือใกล้เคียงรูปเดิม เช่น ไทอ = สก /yók/, เขมร = สก /yɔk/

ในเรื่องหน้าที่ของคำไทยในภาษาเขมนั้นพบว่า 1. คำไทยในภาษาเขมรส่วนใหญ่
 ปรากฏในตำแหน่งประโยคเดียวกันกับคำไทยในภาษาไทยและยังมีความหมายตรงกัน คำไทย
 เหล่านี้มี 9 หมวดคำคือ นาม กริยา คำหน้ากริยา กริยาคุณศัพท์ กริยาวิเศษณ์ ลักษณะ
 นาม สรรพนาม คำเกี่ยวกับจำนวน บุรพบท 2. หมวดคำนามปรากฏบ่อยที่สุด รองลงมาได้
 แก่คำกริยา ที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ หมวดคำช่วยหน้ากริยา 3. คำไทยในเขมรบางคำปรากฏ
 ในบริบทที่ต่างไปจากคำไทยในภาษาไทย แต่มีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกัน 4. คำไทย
 บางคำในภาษาเขมรมีหน้าที่น้อยกว่าคำไทยในภาษาไทย 5. มีคำไทยส่วนหนึ่งที่เมื่อปรากฏ
 ในภาษาเขมรจะมีหน้าที่ต่างกับที่ปรากฏในภาษาไทย

ในเรื่องการประกอบคำพบว่า ไทยมีอิทธิพลต่อเขมรคือ 1. การสร้างคำนามโดย
 การประสมคำ 2. อิทธิพลด้านการใช้คำบอกจำนวน คือระบบการใช้คำบอกจำนวนในเขมร
 ยุคกลางและยุคปัจจุบัน เป็นระบบแบบเดียวกับไทย ซึ่งต่างกับการนับในสมัยเขมรโบราณ

ในเรื่องการใช้คำลักษณนามพบว่า ไทยมีอิทธิพลดังนี้ 1. อิทธิพลด้านคำลักษณนาม
 2. อิทธิพลด้านตำแหน่งคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลี และกริยาวลี งานวิจัยนี้มีข้อเสนอ
 แนะว่ามีคำจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้นำมาพิจารณา เพราะ 1. คำเหล่านี้มีลักษณะทางภาษาร่วมกัน
 จนไม่อาจตัดสินด้วยเกณฑ์ใด ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วเช่น จบ='จบ', แหก='แหก', ฮิด='ฮิด'
 2. บางคำพจนานุกรมเขมรบันทึกว่า เป็นคำไทย แต่พจนานุกรมไทยบันทึกว่า เป็นเขมรเช่น
 แพรส= 'กระแสร', เหนือต= 'พะเหนือต' 3. บางคำพจนานุกรมเขมรบันทึกว่าเป็นคำไทย แต่

พจนานุกรมไทยบันทึกว่าเป็นคำภาษาอื่นเช่น เมรตฺ = 'มะเร็ง', ผายตฺ = 'เลหลัง', สกลาค = 'สักกะหลาด' 4. บางคำพจนานุกรมเขมรบันทึกว่าเป็นคำไทย แต่พจนานุกรมไทยไม่ได้บันทึกว่าเป็นภาษาใด แต่คุณลักษณะคำน่าจะเป็นเขมรที่ไทยยืมมา และเขมรยืมกลับไป รูปเขียนเขมรซึ่งมีลักษณะการเขียนตามแบบไทยเช่น รัคาตฺ=รัชาต 5. บางคำพจนานุกรมไทยและพจนานุกรมเขมร มิได้บันทึกว่าเป็นภาษาใด แต่มีใช้ในภาษาเพื่อนบ้าน เช่น

ไทย	เขมร	
กะปิ	กาปี	งาปี (หม่า)
กูป	กูป	กูป (มลาฮู)
ขนม	นั	นั (มอญ)

1.4 การศึกษาของกรรณิการ์ ชินะโชติ (2516) กรรณิการ์ได้ศึกษาเรื่อง

การเปรียบเทียบคำซ้ำในภาษาไทยและภาษาเขมร โดยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบคำซ้ำแบบหนึ่งในภาษาไทย และภาษาเขมร เพื่อให้เข้าใจลักษณะรูปคำ เสียงของคำ และหน้าที่ของคำซ้ำแบบนั้น การศึกษาเปรียบเทียบรูปคำส่วนหนึ่ง และเปรียบเทียบหน่วยเสียงที่ประกอบเป็นคำอีกส่วนหนึ่งในเรื่องคำแบ่งเป็นคำพยางค์เดี่ยวและคำ 2 พยางค์ เรื่องหน่วยเสียงแยกเป็นพยัญชนะต้น สระ ตัวสะกด นอกจากนั้นได้ศึกษาหน้าที่ของคำในภาษาทั้งสองด้วย

ในการรวบรวมข้อมูลภาษาไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และจากภาษาพูดในภาษาไทยปัจจุบัน ข้อมูลภาษาเขมรรวบรวมจากพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิต พ.ศ. 2512 และจากภาษาพูดปัจจุบันของชาวเขมร

งานวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. คำซ้ำในภาษาไทยมีรูปคำ 44 แบบ เขมรมี 51 แบบ 2. คำซ้ำในภาษาไทยและเขมร ส่วนใหญ่ซ้ำแต่หน่วยเสียงพยัญชนะต้น รองลงมาเป็นพวกที่ซ้ำพยัญชนะต้น และตัวสะกด ส่วนที่ซ้ำพยัญชนะต้นกับสระ ซ้ำสระ ซ้ำสระกับพยัญชนะตัวสะกด และซ้ำพยัญชนะตัวสะกด ที่ปรากฏเฉพาะในภาษาเขมร มีจำนวนน้อยมาก 3. จากการศึกษาเปรียบเทียบคำซ้ำที่ซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในทั้ง 2 ภาษาพบว่า ก. เมื่อคำซ้ำมีพยางค์

หลักเป็นคำพยางค์เดี่ยว พยัญชนะต้นเดี่ยวที่ปรากฏ จะมีลักษณะของเสียงทุกประเภทที่เกิดในภาษาทั้งสอง ข. เมื่อคำซ้ำมีคำหลัก 2 พยางค์ ส่วนหนึ่งเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทยและเขมรไม่ปรากฏซ้ำกัน ค. เมื่อคำหลักในเขมรเป็นคำ 2 พยางค์ พยัญชนะตัวสะกดของพยางค์ที่ 1 ในคำหลักและคำสร้อยเป็นพยัญชนะนาสิก ฆ, ฦ, ฎ เสียงระเบิดที่ปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ 2 ของทั้ง 2 คำจะเป็นพยัญชนะที่เกิดที่เดียวกับพยัญชนะนาสิกนั้น ๆ ง. สระที่ปรากฏคู่กันในคำซ้ำ ซึ่งมีการซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ในภาษาไทยและเขมร ในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นสระเดี่ยว ในเขมรเป็นทั้งสระเดี่ยว และสระประสม จ. พยัญชนะตัวสะกด ที่ปรากฏคู่กันในคำซ้ำ ซึ่งมีการซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในไทยและเขมร เสียงกักเสียงนาสิกเป็นเสียงที่เกิดบ่อยที่สุด เสียงรัว เสียงข้างฉิ่ง และเสียงคนทรกไม่ปรากฏในคำซ้ำภาษาไทย ในเขมรเสียงรัวเท่านั้นที่ไม่ปรากฏ 4. ในคำซ้ำที่ซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้น กับพยัญชนะตัวสะกด พบว่าพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงระเบิดและพยัญชนะสะกดที่เป็นเสียงกักเกิดบ่อยที่สุด สระที่ปรากฏคู่กันในคำซ้ำประเภทนี้ ในภาษาไทยส่วนใหญ่สระหลังจะปรากฏในคำที่มาข้างหน้า ส่วนสระหน้าจะปรากฏกับคำที่มาข้างหลัง ซึ่งต่างกับภาษาเขมร

ในเรื่องหน้าที่ของคำซ้ำพบว่า 1. คำกริยาซ้ำบ่อยที่สุดในทั้ง 2 ภาษา 2. ความหมายเป็นความหมายเดียวกันในทั้ง 2 ภาษาเป็นส่วนใหญ่ 3. คำสร้อยในไทยและเขมรอาจทำให้คำหลัก มีความหมายเป็นพหูพจน์ หรือเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ หรือเปลี่ยนความหมายของคำหลัก

ในการเปรียบเทียบพบว่า ลักษณะรูปแบบ เสียงและหน้าที่ของคำซ้ำในทั้ง 2 ภาษามีรูปแบบโครงสร้างของคำส่วนใหญ่เหมือนกัน แต่ลักษณะหน่วยเสียงทั้งพยัญชนะต้น สระ พยัญชนะตัวสะกดแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของหน่วยเสียง เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระบบของแต่ละภาษา ในเรื่องหน้าที่พบว่าวิธีการสร้างคำเหมือนกัน คือคำสร้อยเมื่อปรากฏกับคำหลักอาจเปลี่ยนหน้าที่ของคำหลัก วิธีสร้างคำเช่นนี้ปกติไม่ใช้ลักษณะโครงสร้างการสร้างคำของเขมร เพราะเขมรจะใช้การลงอุปสรรคหรือใช้คำเติมกลาง นอกจากนี้วิธีการซ้ำคำซึ่งมีคำสร้อยปรากฏกับคำหลักและทำให้เกิดคำซ้ำ ในภาษาไทยปัจจุบันยังมีการสร้างคำซ้ำแบบนี้

เป็นปกติในภาษาพูด เป็นการสร้างคำซ้ำแบบ "เป็น" (productive) คือการสร้างคำ ที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียง แต่ในภาษาเขมร วิธีการสร้างคำซ้ำ ที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงไม่ปรากฏในภาษาพูดปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะของงานวิจัยนี้คือ ควรมีการศึกษาคำซ้ำแบบมีคำสร้อยปรากฏกับคำหลักในภาษาอื่น ๆ เช่น พม่า ลาว จีน มลายู ลักษณะการเสริมสร้อยเช่นนี้อาจเป็นลักษณะร่วมของภาษาในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ได้

1.5 การศึกษาของกาญจนา นาคสกุล(2501-2502) กาญจนา นาคสกุลได้ ศึกษา คำสันนิษฐานในภาษาไทยที่มีมูลรากเป็นภาษาเขมร กาญจนา นาคสกุล (2501-2502) กล่าวว่า คำที่พ้องกับภาษาเขมรมักคัดลอกได้จากเพราะภาษาเขมรเป็นภาษาที่ยังมีชีวิตอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปคำและการใช้ออยู่ คำใหม่ ๆ ยังมีเกิดขึ้นเรื่อย ๆ คำในภาษาเขมรมีพ้องกับคำในภาษาไทยมาก คำพวกนี้อาจเป็นคำเขมรที่ไทยนำมาใช้ หรืออาจเป็นคำไทยที่เขมรนำไปใช้ หรืออาจเป็นคำที่มีพ้องกันโดยที่ไม่มีใครเป็นฝ่ายขโมยใครไปใช้ก็เป็นได้ทั้งนั้น การพิจารณาคำพ้องทุก ๆ คำจะต้องอาศัยหลักฐานอื่นๆประกอบมากมาย การสืบค้นภาษาเขมรนั้นจำเป็นต้องศึกษาภาษามอญควบคู่ไปด้วย เพราะภาษามอญและภาษาเขมรเป็นภาษาตระกูลเดียวกัน คำที่เป็นมอญ-เขมรมาแต่เดิมจะมีรูปพ้องกัน การเก็บข้อมูลใช้พจนานุกรม 3 ฉบับคือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 พจนานุกรมเขมรฉบับพระราชนัดดาธิบดี กัมพูชา ภาคที่ 1 ค.ศ. 1938 และภาคที่ 2 ค.ศ. 1943 และ Mon-English Dictionary ของ Halliday, R.M.R.A.S. ค.ศ. 1922 การนำเสนอผลงานวิจัยแบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้ คำที่ใช้ในวรรณคดีคำที่ใช้เป็นราชาศัพท์, คำที่ใช้เป็นคำช้อนในภาษาไทยและคำที่ใช้ธรรมดาสามัญทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า 1. คำที่รับมาจากเสียงนั้นมักจะมีรูปร่างแตกต่างไปจากรูปคำในภาษาเดิม ทั้งนี้เพราะผู้ใช้มักแต่เสียงที่ได้ยิน และความหมายของคำมากกว่าจะนึกถึงว่ารูปภาษาเขียนเป็นอย่างไร เมื่อจะเขียนคำเหล่านี้ ก็จำเป็นต้องเขียนตามอักขรวิธีของภาษาตน 2.

ได้ข้อสังเกตในการเปรียบเทียบรูปคำเขมรกับคำไทยทั้งทางอักษรวิธี วจิวิภาค (1. ชนิดของคำ 2. ความหมาย) 3. ได้แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยว่า จำต้องศึกษาภาษาอื่น ๆ ใกล้เคียงประกอบด้วย เพียงแต่การศึกษาภาษาบาลี สันสกฤตและเขมรเท่านั้น ยังไม่พอ ภาษาอื่น ๆ มีภาษามอญ ภาษาชวา ภาษามลายูและรวมทั้งภาษาถิ่นต่าง ๆ ของไทยเอง ก็ น่าจะศึกษาเพื่อความรู้ทางภาษาและวรรณคดีอีกด้วย

2. การแบ่งยุคของภาษาเขมร ในการแบ่งยุคภาษาเขมรอาจใช้หลักฐานทางภาษามาเป็นเกณฑ์จำนวนหก หรือไม่กี่อาจใช้หลักทางประวัติศาสตร์มาจำนวนหกก็ได้ ในที่นี้จะกล่าวถึงยุคของภาษาเขมรตามที่ได้มีผู้แบ่งไว้ทั้ง 2 เกณฑ์ดังนี้

2.1 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยยึดหลักฐานทางภาษา

Pou (1989:3) ได้ให้ทัศนะว่ามีว่าการแบ่งช่วงระยะเวลาของการศึกษาประวัติของภาษาเขมรออกเป็นช่วง ๆ จะดูไม่เป็นธรรมชาติ แต่เป็นที่เชื่อได้ว่าการแบ่งดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์จริง Pou กล่าวว่าในเชิงประวัติแล้วเป็นการถูกต้องที่จะแบ่งวิวัฒนาการของภาษาเขมรออกเป็น 3 ช่วง คือ ภาษาเขมรยุคโบราณ (Old Khmer) ศ.ศ. ที่ 5-ศ.ศ. ที่ 13 ภาษาเขมรยุคกลาง (Middle Khmer) ศ.ศ. ที่ 14 - ศ.ศ. ที่ 18 ภาษาเขมรยุคปัจจุบัน (Modern Khmer) ศ.ศ. ที่ 19-ปัจจุบัน

Pou (1992:II) กล่าวว่างานต่าง ๆ ทางนิรุกติศาสตร์ที่กระทำกันมาตั้งแต่ช่วงปี 1960 เป็นต้นมาได้ยืนยันแล้วว่าภาษาเขมรโบราณ (vieux Khmer) นั้นเป็นภาษาที่พัฒนามาเป็นภาษาเขมรปัจจุบัน (khmer modern) ซึ่งเพิ่งเปลี่ยนแปลงมามีลักษณะเฉพาะอย่างเช่นปัจจุบัน เมื่อประมาณตอนปลายของ ศ.ศ. ที่ 18 ช่วงระยะเวลา ศ.ศ. ที่ 6 อันเป็นช่วงเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ภาษาเขมรมาถึงช่วงปลายของ ศ.ศ. ที่ 18 ดังกล่าว นับได้ว่าภาษาเขมรมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง จากภาษาที่ปรากฏเป็นหลักฐานในงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ซึ่งสามารถแบ่งประวัติของภาษาเขมรออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคโบราณ (Epoque ancienne)

ศ.ศ.ที่ 6-ศ.ศ.ที่14 ยุคกลาง (Epoque moyenne) ศ.ศ.ที่ 15- ค่อนกลางของ ศ.ศ.ที่ 18 และ ยุคปัจจุบัน (Epoque moderne) ค่อนกลางของ ศ.ศ. 18- ปัจจุบัน

Pou(1992) กล่าวสรุปว่าเขมรโบราณ (vieux Khmer) จึงหมายถึงภาษาของ ประเทศกัมพูชาโบราณเป็นต้นมาจนถึง ศ.ศ.ที่ 14 และการแบ่งแบบนั้นไม่ตรงตามแนวคิด ของนักประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง Pou ได้อธิบาย เพิ่มเติมว่า ตามความเป็นจริงแล้ว เมื่อพูดถึงประเทศเขมรโบราณนักปราชญ์บางคนถือเอา ว่าเวลายามสิ้นสุดลงเมื่อมีการล่มสลายของพระนคร(Angkor)คือประมาณค่อนกลางของ ศ.ศ. ที่ 15 แต่ในทางภาษาศาสตร์นั้น การเปลี่ยนแปลงทางภาษาไม่ได้เกิดขึ้น อย่างฉับพลันเหมือน อย่างมหันตภัยทางการเมือง อันหมายถึงการล่มสลายของมหานคร โดยทั่วไปแล้วย่อมเป็นที่ ทราบกันดีว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาจะตามหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การ เปลี่ยนแปลงของภาษา มักเป็นไปในลักษณะที่มีระบบระเบียบ และมักไม่สามารถมองเห็นได้ อย่างชัดเจนว่า เริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อใด มีกระบวนการและสิ้นสุดลงเมื่อใด อาจเป็นการ เปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตของเวลา อาจเป็นลักษณะของการซึมซาบไปสู่ต้น กำเนิดใหม่ทางภาษาศาสตร์

การแบ่งยุคของภาษาเขมรตามทัศนะของ Pou ดังกล่าวแล้วนี้อาจเขียนเป็นแผนภูมิ ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยยึดหลักฐานทางภาษาศาสตร์ตามทัศนะของ Pou(1989)

ศ.ศ. 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20...

ยุคโบราณ

ยุคกลาง

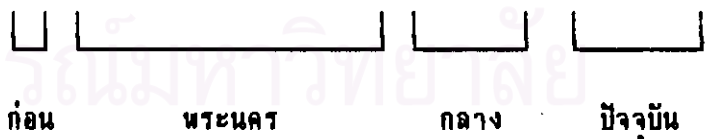
ยุคปัจจุบัน

Ferlus(1988) กล่าวว่าโดยทั่วไปนักปราชญ์ได้แบ่งจารึกเขมรออกเป็น 3 ชุด คือ เขมรโบราณยุคก่อนพระนคร (ศ.ศ.ที่ 7-8) เขมรโบราณยุคพระนคร (ศ.ศ.ที่ 9-13) และเขมรยุคกลาง (ศ.ศ. ที่ 14-18) การแบ่งนี้แบ่งโดยใช้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มากกว่าเงื่อนไขทางภาษา ในทางภาษาศาสตร์นั้น ภาษาเขมรยุคพระนครได้แสดงให้เห็นเสียงสระประสม 2 ชุด คือ 1.ชุดสระปิด(diphthongues fermées หรือ petites diphtongues) ซึ่งได้แก่ ie และ uo และ 2. ชุดสระเปิด (diphthongues ouvertes หรือ grandes diphtongues) ซึ่งได้แก่ io และ ou ในเวลาต่อมาสระปิดได้กลายเป็นเสียง i: และ u: นอกจากนี้ Ferlus อธิบายว่าจารึกเขมรยุคกลางที่เรียกกันว่า "Inscriptions Modernes d'Angkor (IMA.)" ซึ่ง Saveros Pou ได้แปลและอธิบายเรื่องไว้ได้แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้ปรากฏอยู่จนถึง ศ.ศ.ที่ 16 ซึ่งใน ศ.ศ.ที่ 16 นี้ ภาษาของจารึกมีลักษณะทางเสียงเป็นของเขมรยุคพระนคร สำหรับ Ferlus เองถือว่าภาษาเขมรยุคกลางเริ่มเมื่อ ศ.ศ.ที่ 16 ทั้งนี้โดยยึดเกณฑ์ทางการศึกษาเสียงเชิงประวัติดังกล่าวแล้ว แนวความคิดของ Ferlus(1988) อาจแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยยึดหลักฐานทางภาษาคตามทัศนะของ

Ferlus(1988)

ศ.ศ. 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20...

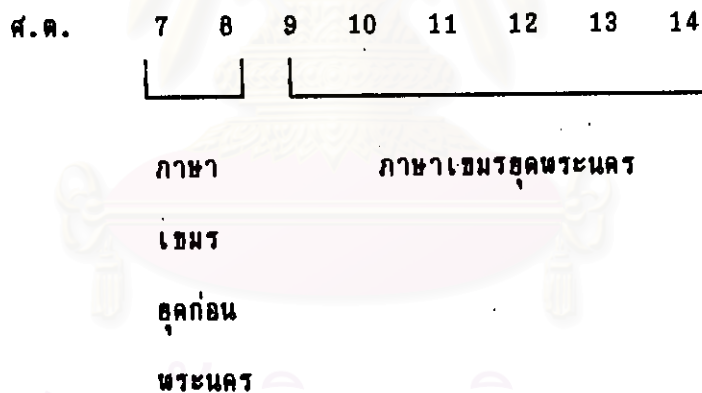
พระนคร

2.2 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์

Long Seam(1992) ได้ศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์บางอย่างของภาษาเขมรโบราณ

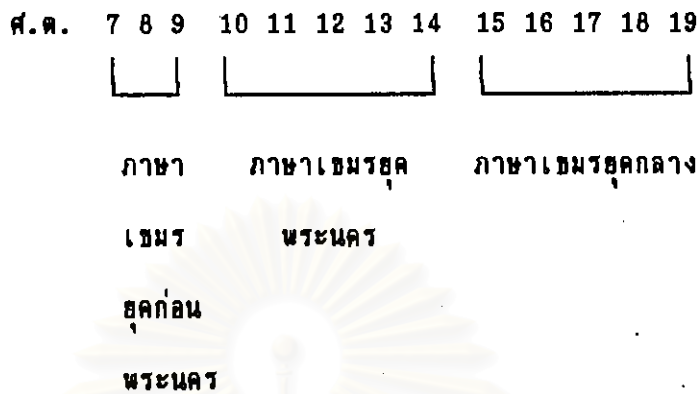
และได้กล่าวว่า "เขมรโบราณ" นั้นหมายถึงภาษาเขมรตั้งแต่ปี ค.ศ. 611 ซึ่งเป็นเวลาที่ได้จารึกไว้ในศิลาจารึก ไบเรอ (Borei : K.600) ของพระนครจนถึงปี ค.ศ. 1347 อันได้แก่เวลาที่มีการจารึกศิลาจารึกสุโขทัย ตลอดช่วงเวลายันยาวนานกว่า 7 ศตวรรษนี้ภาษาและระบบการเขียนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน ในการศึกษาจารึกเขมรในแง่ภาษาศาสตร์จึงจำเป็นต้องแบ่งช่วงระยะเวลาอันยาวนานนี้ออกไปเป็นอย่างน้อยที่สุดก็ 2 ช่วงระยะเวลา คือระยะเวลาสุกก่อนพระนคร ซึ่งหมายถึงระยะเวลาตั้งแต่ ศ.ค.ที่ 7 ถึง ศ.ค.ที่ 8 และระยะเวลาสุคพระนคร ซึ่งหมายถึงระยะเวลาจาก ศ.ค. 9 ถึง ศ.ค. 14 ดังนั้นการแบ่งยุคของภาษาเขมรโบราณตามแนวคิดของ Long Seam อาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยยึดหลักประวัติศาสตร์ความทันสมัยของ Long Seam (1992)

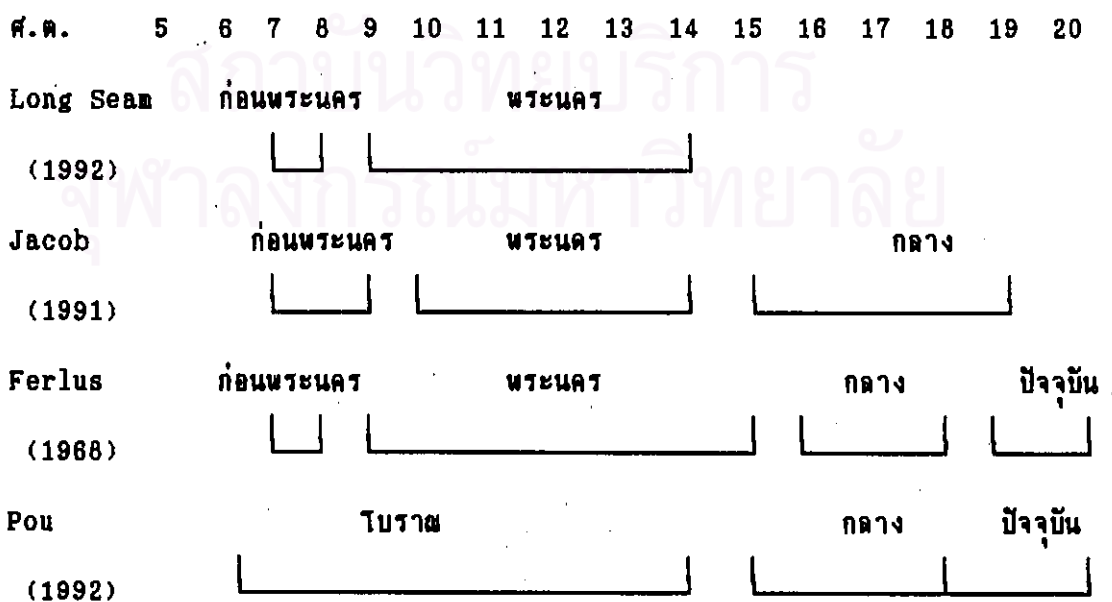
Jacob(1991) ได้แบ่งช่วงเวลาในการศึกษาจารึกภาษาเขมรไว้ดังนี้คือ จารึกก่อนสมัยพระนคร (Pre-Angkorian inscriptions) ตั้งแต่ ศ.ค.ที่ 7-ศ.ค.ที่ 9 จารึกสมัยพระนคร(Angkorian inscriptions) ตั้งแต่ ศ.ค.ที่ 9-ศ.ค.ที่ 14 จารึกสมัยกลาง (Middle Khmer inscriptions) ตั้งแต่ ศ.ค.ที่ 16 (ค.ศ.1574) -ศ.ค.ที่ 19 ซึ่งอาจเขียนเป็นแผนภูมิให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 การแบ่งยุคภาษาเขมรโดยยึดหลักประวัติศาสตร์ตามทัศนะของ Jacob(1991)

แม้ว่าการแบ่งยุคภาษาเขมรของ Long Seam (1992) และของ Jacob(1991) จะไม่ตรงกันทีเดียว แต่จะเห็นว่าเป็นการแบ่งที่ใกล้เคียงกัน(ทั้ง Long Seam และ Jacob แบ่งให้ภาษาเขมรยุคก่อนพระนครและยุคพระนครอยู่ระหว่าง ศ.ต. ที่ 7-14 แม้ว่า Long Seam ไม่ได้กล่าวถึงช่วงเวลาของเขมรยุคกลางก็ตาม) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าเราไม่อาจกำหนดจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้อย่างชัดเจน การเปลี่ยนแปลงของภาษามีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปดังกล่าวนับว่าข้างต้น การแบ่งยุคภาษาเขมรที่กล่าวมาข้างต้นอาจนำมาเทียบเคียงกันได้ดังแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 5 ข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 5 การเปรียบเทียบการแบ่งยุคภาษาเขมร

สำหรับในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะยึดเอาการแบ่งยุคของภาษาเขมรตามการแบ่งของ Pou (1992) ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาเขมรโบราณจากพจนานุกรมเล่มนี้ (Dictionnaire vieux Khmer - Français - Anglais : Pou, 1992)

สรุป

โดยสรุปจะเห็นว่า การนำเสนอผลการค้นคว้าในบทนี้ ทำให้เข้าใจว่า คำฮิมคืออะไร และเข้าใจทฤษฎีเกี่ยวกับคำฮิม ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับกลไก วิธีการ และธรรมชาติของการที่ภาษาหนึ่ง ๆ ฮิมส่วนของภาษาอื่นเข้ามา นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ กล่าวคือทำให้สามารถคาดการณ์ถึงแง่มุมของความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงทางเสียงหรือความหมายของส่วนของภาษาที่ได้ฮิมเข้ามานั้น นอกจากนั้นแล้วยังทำให้สามารถเข้าใจ และมองเห็นทิศทางของการฮิมอีกด้วย

งานวิจัยนี้ส่วนหนึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะเปรียบเทียบทั้งเสียง และความหมายของคำฮิมเขมรในภาษาไทยถิ่นใต้ กับคำเขมรปัจจุบัน และคำเขมรในอดีต การที่ได้ศึกษาบททวนงานที่เกี่ยวข้องกับระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาเขมรปัจจุบัน และภาษาเขมรในอดีต จึงเป็นการปูพื้นฐานให้กับผู้วิจัยเอง ในแง่ที่จะสามารถมองเห็นความเหมือน ความต่าง รวมทั้งพัฒนาการของภาษา ทั้งในส่วนที่เป็นการเปลี่ยนแปลงภาษาในภาษาเขมรเอง และในส่วนที่เป็นการปรับเปลี่ยนเมื่อคำเขมรเข้ามาในภาษาไทยถิ่นใต้

นอกจากนั้นแล้วเมื่อได้ศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรในแง่มุมต่าง ๆ แล้ว ทำให้มีความรู้และสาธิตที่กว้างไกลยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของเนื้อหาภาษาเอง และในส่วนของประวัติ หรือความเป็นมาของการศึกษาภาษาเขมรตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา การทบทวนวรรณกรรมเหล่านี้จึงก่อให้เกิดประโยชน์ตั้งแต่เริ่มเก็บข้อมูล การตั้งสมมุติฐานข้อสงสัย การได้แนวคิดที่นำไปสู่แนวทางการวิเคราะห์ที่มีเหตุผล ตลอดจนการสรุปผลการวิจัยอย่างมีหลักการ